

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Specifické typy cestovního ruchu

Specific types of tourism

Markéta Šedivá

Plzeň 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta ŠEDIVÁ**
Osobní číslo: **K10B0377P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Specifické typy cestovního ruchu**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Okomentujte teoretické pojmy v aplikaci na zvolené téma.
2. Popište vybraný specifický typ cestovního ruchu.
3. Analyzujte současné rozšíření popisovaného typu v ČR a ve světě.
4. Navrhněte opatření vedoucí k posílení role popisovaného typu CR ve vybrané destinaci.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 60

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- KOTLER, Philip, KELLER, Kevin Lane. *Marketing management*. Praha: GRADA, 2007. ISBN 978-80-247-1359-5.
- KOTLER, Philip. *Moderní marketing*. Praha: GRADA, 2007. ISBN 978-80-247-1545-2.
- ČERTÍK, Miroslav. *Cestovní ruch*. Praha: OFF, 2001. ISBN 80-238-6275-8.
- FORET, Miroslav a FORETOVÁ, Věra. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: GRADA, 2001. ISBN 80-247-0207-X.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Pavel Česal

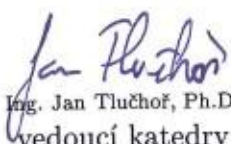
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: 25. října 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: 25. dubna 2014

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Jan Tlučoň, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Specifické typy cestovního ruchu“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

V Plzni dne

.....

podpis autora

Obsah

Úvod.....	7
1. Metodika práce.....	8
2. Úvod do řešeného problému.....	9
2.1 Charakteristika CR	9
2.2 Historie CR.....	10
2.3 Druhy CR	12
2.4 Formy CR.....	13
2.4.1 Základní formy CR.....	13
2.4.2 Specifické formy CR.....	14
2.4.2 Alternativní formy CR související s ekoturistikou.....	15
2.5 Vymezení pojmů turista, výletník a návštěvník	17
3. Ekoturistika jako specifický typ cestovního ruchu	18
3.1 Definice ekoturistiky	18
3.2 Základní principy ekoturistiky	19
3.3 Pilíře ekoturistiky	19
3.4 Ekoturisté	20
3.5 Dělení ekoturistiky	21
3.6 Dopady ekoturistiky na životní prostředí	23
3.7 Ekoturistika ve světě	25
3.8 Ekoturistika v ČR.....	26
3.3.1 Klub českých turistů.....	30
4. Dotazníkové šetření	32
4.1 Výsledky dotazníkového šetření	32
5. Ekoturistika v Plzeňském kraji.....	39

5.1 Plzeňský kraj	39
5.1.1 Přírodní podmínky Plzeňského kraje	39
5.2 Ekoturistika Plzeňského kraje	40
5.3 SWOT analýza Plzeňského kraje pohledu ekoturistiky	45
5.4 Návrhy zlepšujících opatření.....	46
5.4.1 „Sdílejme naše zážitky“	46
5.4.2 Reklama na Facebooku	48
5.4.3 Propagace prostřednictvím novin.....	48
5.4.3 Propagační materiály v Turistických informačních centrech Plzeňského kraje	49
5.4.5 Propagace ekoturistiky na Veletrhu cestovního ruchu ITEP 2014	50
Závěr.....	52
Seznam obrázků	53
Seznam tabulek.....	54
Seznam příloh	54
Seznam zkratk	55
Seznam použité literatury.....	56

Úvod

Lidé mají vrozenou potřebu poznání, a proto získávat nové poznatky, obohacovat svůj rozhled a zkušenosti, je v dnešní době pro vývoj jedince přímo nutností. Cestování je jednou z možností, jak se v oblasti poznání zdokonalovat. Umožňuje nejen obnovu našich duševních a fyzických sil, ale slouží i k účelnému využití našeho volného času a napomáhá vzájemnému porozumění mezi lidmi.

V posledních několika desetiletích prošel CR obrovskou změnou. Změnila se politická i ekonomická situace v mnoha zemích, což znamená především svobodu ve výběru možností, čemu se věnovat. V současné době se s rostoucím volným časem CR věnuje stále více lidí. Bohužel to s sebou nese i některé negativní vlivy. Jedním z nich je především dopad na životní prostředí. Musíme si uvědomit, že člověk je od pradávna neoddělitelnou součástí přírody, ale i zároveň jejím největším škůdcem.

Z tohoto důvodu je tato bakalářská práce věnovaná ekoturistice, která představuje spojení cestování s ochranou přírody a tím i přispívá k rozvoji společnosti.

Autorka této práce chtěla zjistit, jaký je potenciál této specifické formy CR v Plzeňském kraji. V úvodní části práce vysvětluje dva nejdůležitější pojmy, a to CR a ekoturistiku. Jsou zde popsány nejen teoreticky, ale prakticky prostřednictvím srovnání ekoturistiky ve světě a v ČR.

Cílem práce je pak navrhnout opatření k posílení ekoturistiky v Plzeňském kraji na základě vlastního dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 194 respondentů z tohoto kraje. S pomocí získaných odpovědí z dotazníkového šetření mohla autorka navrhnout opatření, která by byla nejbližší přáním respondentů.

1. Metodika práce

Tato bakalářská práce byla vypracována dle Metodiky k vypracování bakalářské a diplomové práce od doc. PaedDr. Ludvíka Egera, CSc., která byla vydána v únoru 2014. Při psaní této práce se autorka opírala o poznatky získané během svého studia, o odbornou literaturu, domácí a zahraniční elektronické zdroje a informace, které získala prostřednictvím dotazníkového šetření.

Práce byla rozčleněna na 5 kapitol.

V první kapitole nazvané Metodika práce jsou stručně charakterizovány jednotlivé kapitoly a uvedeny metody, díky kterým byla práce vytvořena.

Druhá kapitola pojmenovaná Úvod do řešeného problému se věnuje samotnému CR. Začátek této kapitoly je věnován charakteristice a historii CR a naleznete zde bližší rozdělení CR na jeho druhy a formy.

Ekoturistika jako specifický typ CR je název třetí kapitoly, ve které se autorka zabývá již samotnou ekoturistikou. Jsme seznámeni s rozdílným pohledem na ekoturistiku ve světě a v České republice a vlivem ekoturistiky na životní prostředí.

Předposlední kapitolu autorka věnuje dotazníkovému šetření a vyhodnocení získaných informací. Na 10 otázek z dotazníku odpovědělo 194 respondentů z Plzeňského kraje. Dotazníkové řešení probíhalo zčásti elektronickou podobou, z menší části pak za pomoci tištěným materiálů

Poslední kapitola je věnována ekoturistice ve vybrané destinaci, tedy v Plzeňském kraji. Na základě získaných údajů z dotazníkového šetření autorka navrhla opatření, které by vedlo k posílení CR v příslušné lokalitě.

2. Úvod do řešeného problému

Cestovní ruch je v dnešní době součástí životního stylu mnoha lidí. Považujeme ho za jedno z nejrychleji rozvíjejících se odvětví národního hospodářství. Přináší nové pracovní příležitosti, je zdrojem finančních příjmů státních rozpočtů jednotlivých států, ale i rozpočtů krajů či jiných územních celků. Napomáhá nám poznávat kulturní a přírodní dědictví i pochopit rozdílnou mentalitu národů. Tím se snaží předejít různým konfliktům a zabezpečit mírové soužití. [52]

CR se celosvětově podílí 11 % na tvorbě HDP. [52]

2.1 Charakteristika CR

V dnešní době považujeme CR za významný ekonomický a společenský jev s velkým potenciálem dynamického vývoje. „*CR každoročně představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené.*“ [21, s.7] V celosvětovém měřítku ho řadíme spolu s obchodem s ropou a automobilovým průmyslem mezi tři největší exportní odvětví. [21]

Definice Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) nám říká, že: „*Cestovní ruch je činnosti osoby, cestující ve volném čase na přechodnou dobu do místa mimo její trvalé bydliště, a to za jiným účelem, než je vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*“ [8, s. 12]

V širším slova smyslu můžeme CR vymezit „*jako souhrn aktivit charakteru služeb stravovacích, ubytovacích, dopravních, informačních, směnářských, služeb cestovních kanceláří, kulturně-rekreačních, rekreačně-zábavných a dalších aktivit s těmito službami souvisejících.*“ [16, s. 16]

Hlavními předpoklady, aby CR mohl vůbec vzniknout, je svoboda pohybu, dostatek volných disponibilních prostředků, určité množství volného času a potenciál s odpovídající materiálně-technickou základnou, tedy s dostatečnou infrastrukturou a suprastrukturou.¹

¹ Část infrastruktury sloužící turistům, např. ubytovací kapacity, stravovací zařízení, TIC atd.

2.2 Historie CR

Cestování zasahuje hluboko do historie lidstva a pojí se s jeho vývojem. O samotném turismu ale můžeme hovořit až mnohem později. Teprve změny ve společnosti spojené s průmyslovou revolucí v druhé polovině 19. století daly předpoklady pro realizaci a rozvoj turismu. Bohužel každý rozvoj je spojen i s negativními faktory, jako je zhoršení životního a pracovního prostředí. Právě z tohoto důvodu je u lidí vyvolána potřeba regenerace sil a návratu k přírodě. [43]

V odborných literaturách je vývoj CR vymezen rozdílně, proto se autorka rozhodla použít následující chronologicky nejlogičtější rozdělení podle Palatkové a Zichové, které uvádějí ve své knize Ekonomika turismu:

První etapa – Do první světové války

V období od průmyslové revoluce do první světové války byla dominující složkou účastníků CR vyšší vrstva, která vlastnila největší množství volných finančních prostředků a času. Za hlavní cílovou oblast této vrstvy byla považována lázeňská a rekreační střediska, oproti tomu nižší a střední třída realizovala svoje cestování krátkodobým pobytem v přírodě. Dalším důležitým prvkem v tomto období byl rozvoj železniční dopravy, kterým se zvýšila přepravní kapacita a snížila cena dopravy.

Druhá etapa – Mezi dvěma světovými válkami

V období 20. let turismus navazuje na etapu předchozí až do doby, než v říjnu 1929 došlo ke krachu newyorské burzy a k hluboké hospodářské krizi. Krize vedla k omezení nejen domácího, ale i zahraničního CR. To mělo za následek zhoršení ekonomických podmínek a zpomalení rozvoje materiálně-technologické základny.

Naopak k obrovskému rozmachu došlo v oblasti dopravy. Prudký nárůst zaznamenala doprava silniční, jak automobilová, tak autobusová. Částečně stagnuje doprava železniční a začíná se prosazovat doprava letecká. Dochází ke vzniku mezinárodních orgánů a organizací spojené s mezinárodním CR a účasti stále širší vrstvy obyvatelstva na CR.

Třetí etapa – Od druhé světové války do počátku 90. let

Po druhé světové válce došlo k bipolárnímu rozdělení světa na dva různé ekonomicko-politické systémy – socialistický a kapitalistický. Toto rozdělení mělo dopad i na vývoj turismu v těchto dvou rozdílně vyvíjejících se soustavách.

Státy s tržní ekonomikou zaznamenávaly kontinuální vývoj domácího i zahraničního turismu. Oproti tomu státy s plánovanou ekonomikou se v důsledku administrativních omezení spojených s volným pohybem osob a přístupem k zahraniční měně soustředily zejména na turismus domácí.

V tomto období se CR účastní všechny vrstvy obyvatelstva a budují se komplexní střediska CR. Nejdůležitějším druhem dopravy na krátké a střední vzdálenosti se stává silniční doprava, ale do popředí se dostává i doprava letecká. Do turismu se zapojují i nové destinace, zejména rozvojové (nově industrializované) země.

Čtvrtá etapa – 90. Léta až současnost

Počátek této etapy je spojen s politickými změnami ve střední a východní Evropě, které vedly k rozpadu centrálně plánovaných ekonomik a jejich následné transformaci. Teprve v souvislosti s transformujícími ekonomikami lze hovořit o jejich zapojení do mezinárodního turismu.

Vývoj turismu v tomto období není ovlivněn jen politicko-ekonomickými změnami, ale i globalizací, která souvisí s technicko-technologickým pokrokem hlavně v oblasti výpočetní techniky a informační technologie. Také dochází k segmentaci CR, jeho zaměření na individuální přání a potřeby člověka.

Nejvyšší tempo růstu turismu v této době zaznamenávají asijské země.

2.3 Druhy CR

V odborné literatuře se nejčastěji setkáváme s tzv. typologií CR, která nám CR rozděluje na formy a druhy. Formy CR zkoumají motivy účastníků CR, zatímco druhy CR berou v potaz způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách. [61]

Druhy CR můžeme rozlišit na následující:

Podle místa realizace rozdělujeme CR na *domácí*, který se uskutečňuje na území jednoho státu, zahrnuje pobyt a pohyb obyvatel daného státu v rámci jednoho území a to bez překročení hranic a na *zahraniční*, při kterém dochází k překročení státních hranic a dochází k pohybu a pobytu obyvatel daného státu na území státu jiného. Dalšími možnostmi, jak rozčlenit CR podle cílové destinace, je na *výjezdový*, který představuje vycestování obyvatel dané země a jejich následný pobyt v zahraničí. Někdy je tento CR označován za *pasivní*. Opakem výjezdového CR je *příjezdový*, který zahrnuje příjezd zahraničních turistů a jejich pobyt na území daného státu, a bývá označován jako *aktivní* CR. Pokud CR představuje pouze průjezd zahraničních turistů přes území určitého státu, za dosažením cíle své cesty ve státě jiném, nazýváme tento CR jako *tranzitivní*. Souhrn domácího a příjezdového CR (turismu realizovaného na území dané země) se nazývá *vnitrostátním* nebo také *vnitřním* CR. Oproti tomu souhrn domácího a výjezdového turismu pojmenováváme jako *národní* CR. *Mezinárodní* CR je označení pro turismus, při kterém dochází k překročení hranic bez konkrétního teritoriálního určení. [25] [8]

Při rozdělení CR **podle délky pobytu** musíme brát v potaz kritérium 3 (někdy 4 až 5) dní, které nám od sebe rozděluje jednotlivé typy pobytů. Za *jednodenní* považujeme ty, které jsou realizovány v rámci 24 hodin a bez přenocování. *Krátkodobé* pobyty trvají zpravidla maximálně 3 dny včetně a *dlouhodobé* znamenají více než 3 přenocování, ale zároveň ne více než 6 měsíců v domácím CR a ne více než 1 rok v zahraničním CR. [43] [8]

Podle zabezpečení způsobu cesty a pobytu turistů v cílové destinaci můžeme dělit CR na *organizovaný*, kdy cesta a pobyt jsou zajištěny zprostředkovatelskými subjekty (cestovní kanceláři nebo cestovní agenturou) a účastník si kupuje předem připravený soubor služeb, např. zájezd. Opakem je *neorganizovaný*, při kterém si zajišťuje cestu a pobyt vlastními silami s možností využití doplňkových služeb u zprostředkovatelských subjektů. [43] [8]

Podle způsobu financování můžeme CR rozčlenit na *komerční (volný)*, kdy všechny výdaje hradí účastník z vlastních zdrojů, a na *sociální (vázaný)*, kdy účastník hradí pouze část.

Turismus se může uskutečnit v různě velkém počtu lidí. Podle **počtu účastníků ve skupině** je členěn na *individuální*, kdy účastník cestuje sám nebo se svojí rodinou (malou skupinou), nebo *skupinový*, kdy cestuje skupina účastníků s více jak 3 členy. [8]

Jednou z nejčastěji pokládaných otázek v souvislosti s turismem je jeho **dopad na životní prostředí**. Podle náročnosti na životní prostředí rozdělujeme turismus na *měkký*, který se snaží minimálně narušovat přirozené prostředí v navštíveném místě, a na *tvrdý*, který nebere ohledy na původní životní prostředí a místní tradice, ve snaze maximálně využít zdroje z daného místa k ekonomickému prospěchu. Někdy je nazýván jako *masový* kvůli charakteristické koncentraci velkého počtu lidí na malém území. [8]

2.4 Formy CR

„Základními motivacemi CR jsou odpočinek, poznávání prostředí a kontakty s lidmi, odtud základní formy CR.“ [61, s. 167] Formy CR můžeme dělit na *základní*, které zdůvodňují samotnou účast na CR, na *specifické*, které konkrétně uspokojí různorodé potřeby lidí, a na *alternativní*, které jsou jakousi náhradou za masový CR.

V praxi se všechny tyto formy CR v čisté podobě téměř nevyskytují, ale mohou se vzájemně prolínat a kombinovat, přičemž jedna z nich bývá většinou dominantní. [21]

2.4.1 Základní formy CR

Základní formy CR se vyznačují cestováním ve velkých skupinách s využitím hromadných ubytovacích, stravovacích a dopravních prostředků. Díky vysoké koncentraci návštěvníků v některých destinacích má výrazný vliv na přírodní a socioekonomické prostředí navštívené oblasti. Z tohoto důvodu je můžeme zařadit mezi masový turismus.

Základní formy CR můžeme rozdělit na následující [61]:

Rekreační CR

Je spojen s obnovou duševních a fyzických sil a realizován ve vhodném přírodním prostředí. Zahrnuje rovněž příměstskou rekreaci na chatách, chalupách a zahrádkách. [13]

Kulturně-poznávací CR

Zaměřený na historii a historické objekty, na kulturu, tradici a zvyky. „*Má značný význam pro úroveň vzdělanosti osob.*“ [61, s. 18] Jeho předností je objevování světských a sakrálních památek, uměleckých děl, přírodních zajímavostí či společenských událostí. [13]

Sportovně-rekreační CR

Hlavním motivem jsou sportovně zaměřené pobyty, s cílem udržet a posílit kondici člověka. Tuto formu CR můžeme pak dále rozdělit na pěší turistiku², cykloturistiku, vodní turistiku a horskou turistiku. [61]

Lázeňsko-léčebná CR

Tato forma CR se zabývá rekreačně-léčebnými pobyty a slouží ke zlepšení zdravotního stavu a relaxaci.

2.4.2 Specifické formy CR

V dnešní době existuje celá řada specifických forem CR a vlivem měnícího se životního stylu obyvatel se stále jejich počet rozrůstá. „*Jsou odvozeny od konkrétní činnosti, která je příčinou, proč se člověk rozhodně cestovat.*“ [48, s. 120]

Zábavní a atrakční CR

Vybudovaná zábavní centra jsou hlavní podmínkou pro tuto formu CR. „*Jedná se o různé megaatrakce, světové výstavy, národní výstavy, stálé výstavy technických vymožeností a atrakcí (prostorová kina, тренаžéry apod.)*“ [48, s. 120]

Vzdělávací CR

Cílem je motivovat k získání určitých znalostí a dovedností. Program pobytu je konkrétně zaměřen např. na výuku jazyků nebo různých sportovních disciplín.

Kongresový CR

Návštěvy konferencí, symposií a kongresů jsou hybnou silou pro tento CR. Nutnou podmínkou k uskutečnění jsou dostatečné ubytovací, stravovací a kulturní kapacity s určitou estetickou úrovní. Proto vznikají specializované kongresové agentury, které se specializují na akce na klíč.

² Slovo turistika je odvozeno od slova túra a označuje druh CR, při kterém se účastník pohybuje vlastní silou

Náboženský CR

Je zaměřen na návštěvy poutních a posvátných míst, na místa církevních slavností, obřadů a památek.

Nákupní CR

Náplní tohoto CR jsou cesty za nákupem služeb a zboží, které jsou v dané destinaci nedostupné nebo obtížně dostupné.

Gurmánský/gastronomický CR

Zde jsou účastníci motivováni poznáváním nových jídel a nápojů a kulturou stolování v cizích zemích a krajích. Tento CR je spojen zároveň s poznáním místní kultury a životní úrovně.

Městský CR

„Koná se v městském prostředí a zpravidla se prolíná s ostatními formami CR (kulturní, kongresový, gurmánský apod.)“ [48, s. 120]

Dalšími rychle rozvíjející se formami CR jsou např. filmový turismus, svatební turismus, dobrovolnický CR, vesmírný CR nebo z hlediska cílových skupin CR sexuálních menšin, seniorů a osob se zdravotním postižením aj.

2.4.2 Alternativní formy CR související s ekoturistikou

Alternativní neboli zelený CR je označení pro formy CR, které v posledních letech stále více nabývají na významu. Alternativní se mu říká proto, že je novou alternativou k typickým dovoleným do turistických center za sluncem a plážemi. Jedná se o formy CR, které jsou šetrné k životnímu prostředí, respektují životní styl, potřeby a zvyklosti místní komunity. Tento CR je nejčastěji provozován v malých skupinách a již kvůli zmíněné šetrnosti k životnímu prostředí bývá označován za měkký CR. Proto je jakousi „alternativou“ neboli opakem k masovému CR. [61]

Alternativní formy CR se zabývají problematikou **trvale udržitelného rozvoje CR**.

„Trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu lze definovat jako takový, který zabezpečuje zajištění současných potřeb účastníků cestovního ruchu a přitom pomáhá rozvoji území. S přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti.“ [52] Můžeme tedy říci, že udržitelný CR uspokojuje potřeby současné generace, aniž by byla ohrožena schopnost uspokojovat potřeby generace budoucí.

Mezi alternativní formy CR můžeme řadit ekoturistiku, rozebranou detailně v následující kapitole, venkovský CR, agroturistiku a ekoagroturistiku, hipoturistiku a geoturistiku.

Venkovský CR

„Venkovská neboli rurální turistika je forma CR, jejíž aktivity jsou bezprostředně spjaty s přírodou, krajinou a venkovským prostředím.“ [48, s. 132] Těmito aktivitami mohou být procházky, projížďky na kole nebo na koni, pozorování a péče o domácí zvířata. Turisté bývají ubytováni v soukromí (např. chata, chalupa, srub) nebo v menších, hromadných zařízeních. Populární je ubytování v historických objektech, jako jsou stará selská stavení nebo zrekonstruované mlýny. [48]

Agroturistika

Náplní tohoto CR jsou rekreační nebo turistické pobyty na venkově v rodinných farmách. Zde se účastníci seznámí s alternativním způsobem života v blízkém kontaktu s přírodou. Mohou si vyzkoušet veškeré zemědělské činnosti jako je například původní technologie výroby potravin, jízda na koni, chov hospodářských zvířat nebo lov ryb a zvěře. [6]

„Provozovatelem agroturistiky může být rodinná farma nebo jiný zemědělský podnik.“ [48, s. 135] Agroturistika je pro provozovatele velice cenným finančním zdrojem k udržení a rozšíření hlavní zemědělské činnosti. Tento CR klade důraz na ohleduplný vztah k přírodě a rodinné zázemí, které poskytne provozovatel zemědělské farmy nebo hospodářství klientovi. [48]

Ekoagroturistika

Díky zvýšenému zájmu o ekologii a ŽP nabývá v posledních letech na významu právě ekoagroturistika. Má obdobné rysy jako agroturistika, ale odehrává se na ekologicky hospodařících farmách. Zde návštěvníci konzumují alternativně pěstované a upravené potraviny z vlastních zdrojů farmy, tzv. biopotraviny. Seznamují se i s novými pracovními postupy. [61]

Hipoturistika

Hipoturistika nebo také jezdecký CR je spjat s koňmi. Jako taková je nejčastěji rozvíjena hlavně ve spojitosti s agroturistikou při ubytování na venkově nebo koňské farmě.

Geoturistika

„Forma udržitelného CR, založeného na poznávání vývoje Země pomocí aktivního prožitku geologicky zajímavé krajiny s významným geologickým dědictvím“ [62, s. 182] Za typické geoturistické aktivity považujeme montanistiku, geocaching nebo návštěvy archeoskanzenů a ekomuzeí. **Montanistika** se zabývá návštěvou hornických oblastí a nalezišť s možnostmi sběru minerálů, hornin a zkamenělin. **Geocaching** je poměrně nová aktivita, při které se pomocí navigačního zařízení vyhledávají skryté vodotěsné schránky, tzv. cache. *„Souřadnice cache jsou umístěny na webu, po nalezení cache se nálezce zapíše do knihy a může vyměnit část jejího obsahu.“ [61, s. 177]*

2.5 Vymezení pojmů turista, výletník a návštěvník

Osoby účastníci se CR můžeme rozdělit do 3 skupin:

Turista – účastník CR, který se v navštíveném místě zdrží alespoň 24 hodin, plus zde i přespí; dle místa pobytu rozlišujeme pak mezinárodní, domácí a zahraniční turisty

Výletník (exkurzionista) – účastník CR, který se v navštíveném místě zdrží pouze 1 den bez přenocování

Návštěvník – turista nebo výletník; tedy účastník CR, cestující do míst, které je jiné než místo jeho běžného pobytu, a to na dobu nepřesahující 12 po sobě jdoucích měsíců; tento účel návštěvy není pracovního charakteru

3. Ekoturistika jako specifický typ cestovního ruchu

V posledních několika desetiletích došlo v oblasti CR ke značným změnám. V roce 1980 byla ekoturistika naprosto neznámým pojmem, ale se vzrůstajícím zájmem o ŽP a ekologii se toto slovo stalo součástí našeho slovníku. Postupem se ekoturistika stala jakýmsi módním trendem s cílem minimalizovat environmentální a kulturní dopady a maximalizovat ty ekonomické. Zároveň mnoho odborníků začalo poukazovat na její pozitivní vliv při tvorbě nových pracovních míst v souvislosti se ziskem finančních prostředků pro navštěvované přírodní oblasti.

V současné době se podílí 7 % na CR a podle odborníků se dá dále počítat s jejím růstem. [30]

3.1 Definice ekoturistiky

Ekoturistika patří mezi jednu z nejrychleji rozvíjejících se alternativních forem CR a považována za udržitelnou formu CR. Řadíme ji mezi měkký CR.

Samotný pojem ekoturistika je nám znám teprve 30 let. Jednu z prvních definic ekoturistiky vyslovil v roce 1983 mexický architekt Héctor Ceballos – Lascuráin.³ Definoval ji takto: *"Tato forma ekologicky odpovědného cestování zahrnuje navštěvování relativně nenarušených přírodních oblastí s primárním cílem užívat si, obdivovat a studovat přírodu (krajinu, divoké rostliny a zvířata), stejně tak i kulturních památek (jak minulých, tak současných), nacházejících se v těchto oblastech, prostřednictvím ekoturismu se podporuje ochrana přírody, nízký dopad na životní prostředí a kulturu a podporuje se aktivní a socioekonomicky prospěšné zapojení místních komunit a společenství"*. [51]

Teprve v roce 1991 definovala Mezinárodní společnost pro ekoturistiku (TIES) ekoturistiku jako: *„odpovědné cestování ve vzdálených přírodních nebo chráněných či málo navštěvovaných oblastech, které nenarušuje tamní životní prostředí a přispívá k pohodě místních obyvatel.“* [10]

³ Mexický architekt, environmentalista a poradce v oblasti mezinárodní ekoturistiky

Celosvětově se ekoturistikou zabývá Program Organizace spojených národů pro životní prostředí (UNEP). Hlavními úkoly jsou podpora mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí, sledování životního prostředí, koordinace environmentálních programů OSN, podpora výzkumu a zajištění šíření informací o životním prostředí a navrhování řešení různých environmentálních problémů. UNEP zastřešuje i mezinárodní smlouvy v oblasti životního prostředí a rok 2002 dokonce vyhlásila Mezinárodním rokem ekoturistiky.

3.2 Základní principy ekoturistiky

TIES definovala zásady, kterými by se měli řídit všichni, kteří se chtějí aktivně podílet na ekoturistice. Tyto zásady můžeme shrnout do následujících bodů [58] [25]: minimalizovat negativní dopady na životní prostředí

- poskytovat přímé finanční výhody pro ochranu životního prostředí
- poskytovat finanční prostředky a další výhody místnímu obyvatelstvu
- budovat environmentální a kulturní povědomí
- poskytovat pozitivní zkušenosti jak návštěvníkům, tak hostitelské komunitě
- zabezpečit růst vnímavosti k politickému, environmentálnímu a sociálnímu klimatu v hostitelské zemi

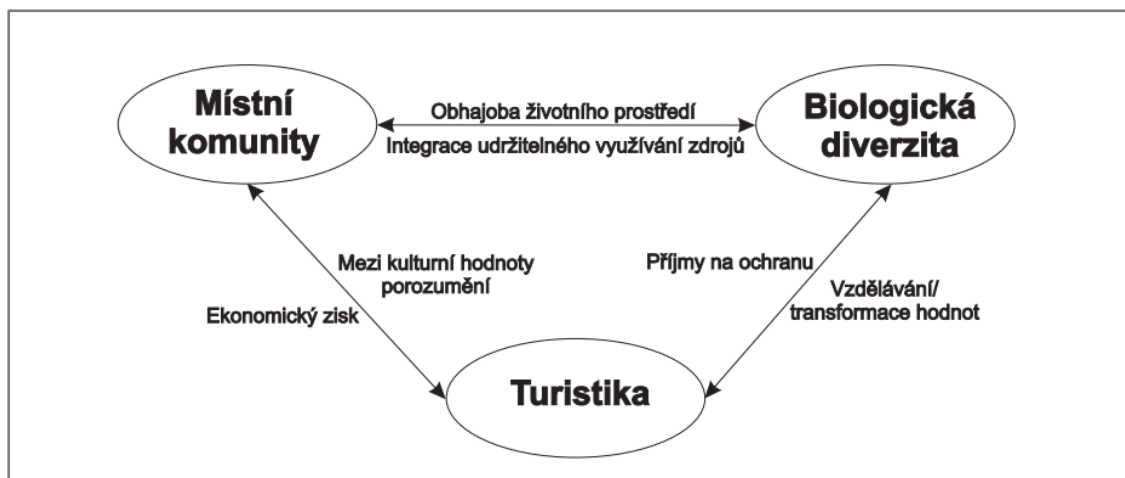
Z těchto zásad je zřejmé, že ekoturistika je nejen formou CR, který se snaží minimalizovat negativní dopady na přírodní a kulturní dědictví, ale je i vhodným prostředkem k získání ekonomických zdrojů právě ochranu životního prostředí. Je i prostředkem pro tvorbu nových alternativních pracovních míst pro místní obyvatelstvo.

3.3 Pilíře ekoturistiky

Pro snazší pochopení ekoturistiky si ji můžeme vysvětlit graficky. Na obrázku jsou 3 pilíře, které se navzájem doplňují, pozitivně ovlivňují a společně vytvářejí ekoturistiku.

Prvním pilířem je turistika jako činnost, která je spojena s aktivním pobytem a pohybem návštěvníka v přírodě. Druhý pilíř, nazvaný biologická diverzita, nám představuje přírodní bohatství na Zemi (živočichy, rostliny, mikroorganismy) a ekosystémy. Jako třetí pilíř pak zde vystupují místní komunity, které představují a sdružují místní organizace a osoby, které se o ŽP zajímají. [2]

Obrázek 1: Pilíře ekoturistiky

Zdroj: [29]

3.4 Ekoturisté

Ekoturisté netvoří jednotnou snadno definovatelnou homogenní skupinu, neboť mají odlišné cíle, různé postoje k environmentálním otázkám a ohledy na životní prostředí.

Podle TIEF je typickému ekoturistovi přes 40 let, je vzdělaný a disponuje vyšším příjmem. Z tohoto důvodu si může dovolit přijmout i cenově vyšší nabídky. [40]

I když u ekoturistiky převládají menší skupiny, můžeme ji rozdělit z několika hledisek. Například podle velikosti skupiny, podle navštívených oblastí nebo podle jejich zájmu o přírodu. Někdy se můžeme setkat s rozdělením na hard a soft podle fyzické náročnosti, které cesta vyžaduje.

Ve své práci jsem se autorka rozhodla využít rozdělení Krega Lindberga, který ekoturisty rozlišuje podle jejich vztahu a intenzity jejich zájmu k navštívené oblasti. Rozlišujeme následující 4 typy [30]:

- *skalní přírodní turisté (hard-core nature tourists)* – návštěvníci, kteří se zaměřují na vzdělávání, dobrovolné aktivity a na studium kultury dané oblasti
- *nadšení přírodní turisté (dedicated nature tourists)* – návštěvníci, kteří cestují do přírodních oblastí s cílem porozumět místní kultuře a přírodě
- *tradiční přírodní turisté (mainstream nature tourists)* – návštěvníci, kteří do přírodních oblastí jezdí za účelem neobvyklého výletu

- *příležitostní ekoturisté (casual nature tourists)* – návštěvníci, kteří do přírodních oblastí cestují pouze náhodně jako součást výletu

3.5 Dělení ekoturistiky

Do ekoturistiky můžeme zahrnout několik desítek různých aktivit, které mají relativně malý vliv na ekosystémy. Mezi nejrozšířenější patří následující:

Pěší turistika

Chůze je pro člověka přirozeným pohybem, který zlepšuje nejen jeho fyzický, ale i psychický stav. Hlavní motivací pro pěší turistiku je aktivní pohyb v přírodě a bezprostřední kontakt s ní. Je to jedna z nejrozšířenějších ekoturistických aktivit, protože ji lze vykonávat prakticky kdekoliv a kdykoliv.

V rámci pěší turistiky můžeme využít turistických a naučných stezek. Rozdíl mezi nimi je, že turistické stezky jsou označeny značkou obsahující informace o směru cesty a vzdálenosti a naučné stezky obsahují informační tabule s přírodovědnými a kulturními zajímavostmi v okolí.

Nordic walking

Nordic walking neboli severská chůze je formou pěší turistiky, při které se používají speciální hole. Pro svoji dostupnost se stala v posledních letech velice populární.

Původně tato aktivita pochází z Finska a sloužila jako letní trénink pro běžkaře. Oproti „běžné“ chůzi nebo právě pěší turistice jsou při nordic walkingu zapojeny svaly těla a pohyb se stává efektivnějším. Právě z tohoto důvodu získal svoji velkou popularitu. Stejně jako pěší turistika i nordic walking lze vykonávat prakticky kdekoliv. [38]

Cykloturistika

Toto odvětví CR je zaměřeno na aktivní pohyb spojený s poznáním přírodních a kulturně zajímavých oblastí. Cyklisté nejčastěji využívají cyklotrasy a cyklostezky. Cyklotrasy představují vyznačenou cestu v terénu pomocí cyklistických značek, oproti tomu cyklostezky jsou nejen pro cyklisty, ale mohou se na nich vyskytovat i chodci nebo in-line bruslaři. Značky pro cykloturistiku mají vždy žlutou podkladovou barvu. [61]

Cykloturistika se řadí k relativně šetrným formám CR k životnímu prostředí, ale vzhledem k eroznímu působení není vhodná ve všech oblastech. [61]

Geocaching

Geocaching je aktivita řazená mezi geoturistiku, ale díky jejímu úzkému vztahu k přírodě ji osobně řadím i sem, mezi ekoturistické aktivity.

Geocaching je „hra“ na pomezí sportu a turistiky, při které se pomocí navigačního systému GPS hledají skryté schránky, kterým se přezdívá cache (keše). Osoba, která provozuje geocaching se nazývají geocacher (geokešer, kešer). Cache jsou schovávány nejčastěji do zajímavých míst, která nejsou až tak hojně turisticky navštěvována. To ovšem není pravidlem, cache můžete nalézt i na frekventovaných místech. Po nalezení cache se tento objev zapíše do tzv. logbooku a obsah schránky se vymění a opět schová. [16]

Montanistika

Stejně jako geocaching i montanistiku můžeme řadit mezi geoturistiku, neboť při jejím provozování (hledání a sběr hornin, zkamenělin a minerálů) jsou navštěvovány přírodní oblasti.

Běžecké lyžování

Na rozdíl od sjezdového lyžování má běžecké lyžování minimální dopad na životní prostředí. Běžecké trasy používají vlastní značení, které je obdobné jako pro pěší turistiky. V zimních měsících mohou běžkaři využít i zasněžených cyklotras.

Vodácká turistika

Je turistika vykonávána na vodních tocích a vodních plochách. Při sjíždění vodních toků se můžeme setkat s různými stupni obtížnosti. Nejčastěji používanými plavidly jsou kanoe, kajak, raft aj. Vodácká turistika je také oblíbená kvůli krásné přírodní scénérii, kterou je možno vidět během plavby.

Survival

Survival je spojen s ekoturistikou, pobytem v přírodě, kde jsou účastníci vystaveni extrémním situacím a podmínkám. Poznávají zde hranice svých fyzických a psychických možností. Lze jej vykonávat samostatně nebo v menších skupinkách. [61]

Pozorování ptactva

Další forma CR, která je spojena s fotografováním, natáčením a sledováním ptactva. Pozorování ptactva je spíše rozšířeno v zahraničí, typickými destinacemi jsou Amazonie, polární oblasti, Nový Zéland aj. V našich podmínkách není však tato forma CR příliš rozšířena. Jedinými destinacemi disponující tímto potenciálem jsou chráněné krajinné oblasti.

Pozorování volně žijících živočichů

Tato aktivita je spojena s pozorováním zvířat v jejich přirozeném prostředí.

3.6 Dopady ekoturistiky na životní prostředí

Celosvětově se v posledních letech zvyšují obavy o možném negativním vlivu turismu na životní prostředí. Právě z tohoto důvodu se ekoturistika jeví jako vhodný prostředek, jak spojit turistiku s ochranou životního prostředí. Otázkou ale zůstává, zda sama ekoturistika přináší jen pozitiva nebo může mít i ona negativní vlivy na přírodní prostředí jako ostatní formy CR.

Ekoturistika se prezentuje jako odpovědný způsob cestování, který dbá na přírodní a rostlinné zdroje, ekosystémy a bere ohled na klid domorodých obyvatel. S rostoucím zájmem o ekoturistiku bývají zřizovány i nové chráněné krajinné oblasti a národní parky. Stále však zůstává celá řada nedotčených území, což je oblast lákavá pro cestovní kanceláře a agentury. Jako zprostředkovatelé totiž bývají leckdy cestovní kanceláře a agentury, ale i vlastníci hotelů a letecké společnosti daleko lépe finančně odměněni, než samotné místní obyvatelstvo, které se ekoturistice v dané destinaci věnuje. Tento paradox je zjevný zvláště u světové ekoturistiky. Místní obyvatelstvo (zejména v rozvojových zemích) je samozřejmě hlavním příjemcem veškerých negativních, ale i pozitivních vlivů ekoturistiky. Na jednu stranu rozvoj CR v dané oblasti poskytuje pracovní příležitosti a finanční prostředky, ale na druhou stranu může přinášet sociokulturní problémy. Při střetu naprosto odlišných kultur mohou vznikat rozpory mezi místním obyvatelstvem a návštěvníky. [1] [11]

Při tzv. „ekovýletech“, jakými je pozorování velryb, ohrožených želv, tučňáků nebo vzácných gekonů je nutné v první řadě brát ohled právě na zvířata. Některá zvířata totiž nemusejí reagovat na přítomnost turistů dobře. Může docházet ke stresu nebo agresivnímu chování. [11]

Podle studie Lisy Mastny v Traveling Light má cesta do a z navštívené destinace 90% podíl na celkové energetické spotřebě turisty. Toto číslo, zobrazující vliv samotné cesty do a z cílově destinace na životní prostředí, se vztahuje k turismu celkově. Dá se předpokládat, že u ekoturistiky probíhající ve světě bude toto číslo srovnatelné. Na místě je ale otázka, zda ekoturistika má smysl, když samotná cesta je mnohonásobně ekologicky náročná. Například letecká doprava, kterou se přepravuje až 43 % turistů do cílových destinací, je sama o sobě zdrojem oxidu uhličitého a jiných skleníkových plynů. [34]

Také stále zvyšující se počty návštěvníků mohou z ekoturistiky udělat masový CR a z tohoto důvodu je tedy nutné sledovat tzv. nosnou kapacitu prostředí. Tato metoda nám stanoví, jak velký počet lidí může navštívit určitou destinaci bez jakéhokoliv negativního vlivu na přirozené prostředí, aniž by došlo ke snížení prožitku z návštěvy. Na druhou stranu je nutné sledovat i chování „ekoturistů“, kteří za svoji návštěvu zaplatili nemalé peníze, mohou nabývat dojmu, že nemusejí respektovat daná pravidla. Proto je nutné ekoturistiku i nadále provozovat v menším počtu lidí. [11] [1]

3.7 Ekoturistika ve světě

Příležitosti pro ekoturistiku se nabízejí na mnoha místech po celém světě. S rozmanitým výběrem a s vždy jinou přírodní atraktivitou. Zájem o netypické oblasti vzrostl hlavně kolem 90. let 20. století v souvislosti s potřebou cestovat s minimálním dopadem na životní prostředí do ohrožených a často i do nenarušených míst. Touha navštěvovat tyto oblasti stojí turisty nemalé peníze, které prospívají ekonomickému rozvoji navštíveného místa.

Ekoturisté směřují do všech koutů světa z různých důvodů, s touhou vidět něco netypického. Pozorovat tučňáky a velryby, plavat s delfíny, navštěvovat národní parky nebo tropické deštné pralesy atd. Zajímavostí je, že takové pozorování velryb se nyní vyplatí daleko více, než jejich lov. [45]

Světovým lídrem v ekoturistice je Afrika. Tento, pomalu rozvíjející se kontinent, nabízí nepřehledné množství přírodních krás a možností, jak se seznámit s tamější kulturou, tradicemi a lidmi. Ekoturistika je pro Afriku jako pro rozvojovou zemi velice důležitým zdrojem finančních prostředků. Bohužel je zdejší CR stále silně závislý na partnerech ze západního světa. Zřizování národních parků a přírodních rezervací se neobešlo bez problémů. Při jejich výstavbách se muselo přestěhovat domorodé obyvatelstvo, což vrhá na ekoturistiku špatný stín. [41]

Za tučňáky se ekoturisté nejčastěji vydávají na jižní polokouli, zejména na Nový Zéland. Ten je velice vyhledávanou ekoturistickou destinací kvůli krásné přírodě a jedinečné, mnohdy endemické fauně a floře. K dalším přírodním a ekologickým atraktivitám v této lokalitě patří pozorování delfínů a velryb, pozorování ptáků a ekologické plavby. Podobné aktivity můžete zažít i v Austrálii, kde je hlavní přírodní dominantou Velký bariérový útes.

Dalším ostrovem proslaveným svojí bohatou faunou je Madagaskar. Žije zde jedinečný endemický živočich, lemur. Právě tento živočich je jedním z důvodů, proč sem ekoturisté míří. Příjmy z jejich návštěv pomáhají snižovat chudobu v zemi. [9]

Ekoturistika je populární i ve Střední a Jižní Americe. Hlavním lákadlem je Amazonie, největší džungle světa. Zde je také možné spojit ekoturistické výlety s poznáním zdejší historie s odkazem a mayskou a inckou civilizací. V Severní Americe USA nabízí hustou síť národních parků, včetně nejstaršího národního parku na světě – Yellowstonského. Dalším známým národním parkem je Grand Canyon se stejnojmenným nejznámějším a největším kaňonem na světě. Obdobně stát Kanada je ztělesněním nedotčené přírody a samoty. Nabízí nekonečné lesy a křišťálově čisté řeky. Díky své divoké přírodě je kromě ekoturistů cílem i milovníků dobrodružné turistiky. [15]

Východní Asie a Tichomoří zažívají v posledních také vysoký růst CR. Například v Indonésii je velice populární Národní park Komodo. Park se rozkládá na několika ostrovech a je oblíbený mezi ekoturisty díky své jedinečnosti a biologické rozmanitosti. [9]

Evropa má nesmírně bohaté a různorodé přírodní a kulturní dědictví. V každé části Evropy lze vykonávat některou z ekoturistických aktivit. Na severu Evropy je velice populární horská turistika. Například Norsko je se svými 20 000 km značených turistických stezek doslova rájem pro turisty. Vodní aktivity lze vykonávat především na jihu Evropy. Důležitá pro cestování je i velice hustá síť cyklotras. Například evropská síť cyklotras EuroVelo, která je projektem Evropské cyklistické federace (ECF), momentálně rozvíjí projekt 14 transevropských cyklotras s předpokládanou délkou 70 000. Zatím je zrealizováno pouze 45 000 km tras, zbytek by měl být hotov do roku 2020. [22] [7]

Hlavní podíl mezi světovými ekoturisty tvoří návštěvníci ze Severní Ameriky, Evropy, Austrálie a Japonska. [30]

V posledních letech se začala objevovat kritika ekoturistiky, neboť i ona sama může poškodit křehký ekosystém v některých oblastech. Bez ohledu na tuto kritiku, ekoturistika a CR mají obrovský nárůst v popularitě po celém světě.

3.8 Ekoturistika v ČR

„Poloha našeho státu uprostřed evropských nížin, pahorkatin a vysokých hor se projevuje v jeho pozoruhodné geologické a biologické pestrosti.“ [35, s. 5] Na našem území se nacházejí rozmanité lesostepní oblasti, mokřady a rašeliny, rozsáhlé komplexy listnatých a jehličnatých stromů, krasová území, pískovcová skalní města a hory. [35]

Česká republika patří do první desítky států v Evropě v oblasti ochrany přírody. Z celkové rozlohy ČR, která čítá 79 000 km², je 16 % (15,85 %) chráněno. Těchto necelých 16 % tvoří 4 národní parky, 25 chráněných krajinných a 4 kategorie maloplošně zvláště chráněných území. [35]

Národní parky jsou rozsáhlá území nedotčená přírozenou a lidskou činností, s málo ovlivněným ekosystémem, s významnou faunou, florou a neživou přírodou. Jsou chráněny legislativou jednotlivých států. Na našem území se nacházejí 4 národní parky: Krkonošský národní park, který považujeme za nejstarší v České republice, Národní park Podyjí, Národní park Šumava a Národní park České Švýcarsko. [53]

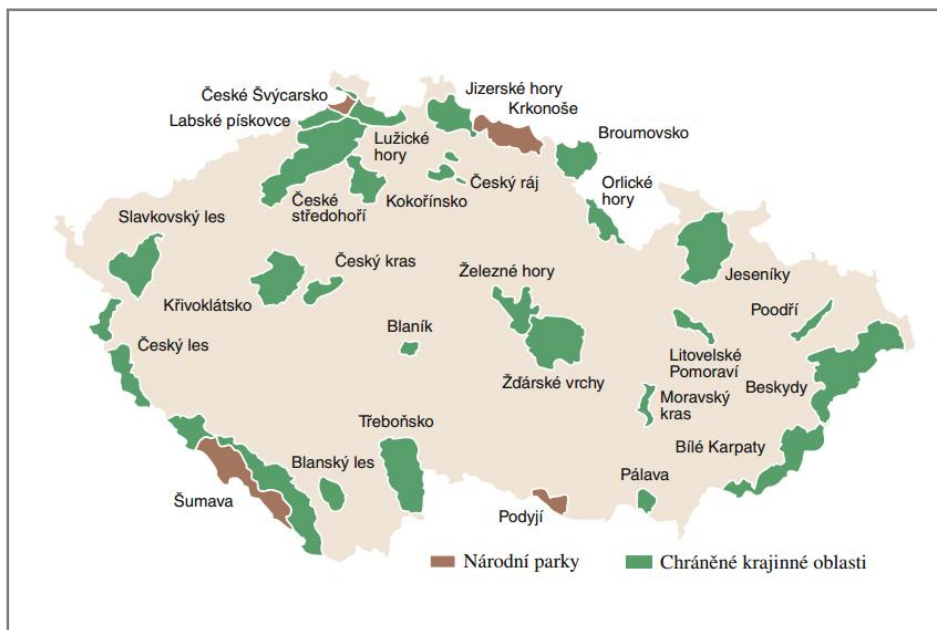
Chráněné krajinné oblasti představuje rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutých reliéfem a velkým podílem lesních a travnatých porostů (Zelenka,222). Národní parky a chráněné krajinné oblasti dohromady tvoří velkoplošně zvláště chráněné území. Některé velkoplošně zvláště chráněná území se nacházejí na našich hranicích, z tohoto důvodu se snaží zástupci České republiky spolupracovat se zahraničními sousedy, tedy s Německem, Rakouskem, Polskem a Slovenskou republikou.

Maloplošně zvláště chráněná území rozdělujeme do 4 kategorií. První jsou národní přírodní rezervace, které tvoří nejvýznamnější složku. Dalšími pak národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky. [31]

V rámci našeho vstupu do Evropské unie spadá velká část národních parků a chráněných krajinných oblastí do soustavy chráněných území evropského významu NATURA 2000. *„Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitém území (endemické).“* [3]

Tyto chráněné oblasti jsou vhodné zejména pro **pěší turistiku, nordic walking, pozorování volně žijících živočichů a rostlin**. Turista by ale nikdy neměl zapomínat, že v na těchto chráněných územích se mohou vyskytovat různí vzácní živočichové a rostliny, které mohou být velmi citlivé na vnější okolí, zvláště pak na zásah člověka.

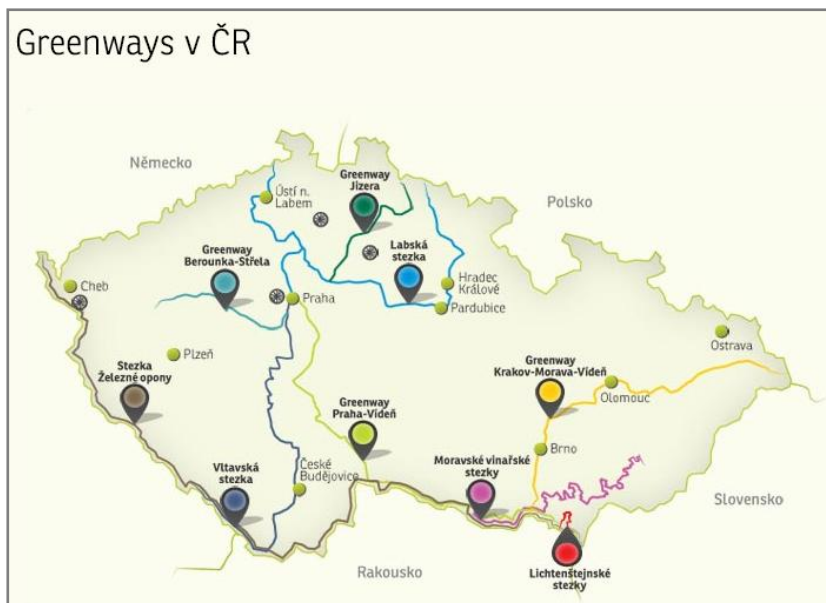
Obrázek 2: Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice

Zdroj: [35]

Turisticky velice oblíbenými jsou i **greenways** neboli zelené stezky. Greenways jsou podle Evropské asociace greenways specifikovány následovně: „Greenways jsou komunikace vyhrazené jen pro nemotorovou dopravu, pro pěší, cyklisty, koně, vozíčkáře, kolečkové bruslaře Tyto cesty vedou částečně nebo úplně nevyužívanými dopravními liniemi, jako jsou opuštěné železnice, obslužné cesty podél kanálů a řek, lesní cesty, málo frekventované tiché silnice, poutní cesty a podobně.“ [17] Jedná se o navzájem propojené zelené stezky podporující zdravý životní styl, ekologické formy dopravy či ochranu přírodních a kulturních památek. V České republice momentálně existuje celkem devět zelených stezek:

Obrázek 3: Greenways v České republice

Zdroj: [19]

Vyhledávanou a oblíbenou aktivitou v České republice je **cykloturistika**, pro kterou jsou zde velice vhodné podmínky. Celkově se v České republice nachází přibližně 20 000 km cyklostezek a 44 000 km cyklotras. Také se zde křížují 4 mezinárodní cyklotrasy EuroVelo 4, 7, 9, 13 v celkové délce 2100 km. [36]

Obrázek 4: Mezinárodní cyklotrasy EuroVelo v České republice

Zdroj: [12]

Oblíbenými jsou také vinařské cyklostezky na Moravě, které spojují požitky z přírody a potěšení z vína. Dobrou podporou ekoturistiky v České republice jsou internetové portály www.nakole.cz a www.českojede.cz. Zde je možné nalézt dobré tipy na výlety a informace k cykloturistice, v případě serveru [českojede.cz](http://www.českojede.cz) i informace k jiným turistickým aktivitám.

Geocaching je celosvětově oblíbená hra spojující sport a turistiku. Od položení první cache na našem území v roce 2001 uplynulo již 13 let. Za tu dobu geocaching u nás zaznamenal obrovskou popularitu. V současné době se u nás nachází 35 000 aktivních cachích a 20 000 aktivních geocacherů. Pro podporu geocachingu existuje server [geocaching.cz](http://www.geocaching.cz) a kromě něj existuje i několik regionálních serverů. Pro Plzeň Geocaching Community Plzeň. [16] [20]

Vodní turistika, pro kterou se u nás zažil termín vodáctví, je jednou z hojně vyhledávaných forem turistiky. O propagaci vodáctví v České republice se jako první zasloužili nejdříve skauti a za dob normalizace pak tzv. vodácké oddíly. Teprve od 90. let zažívá vodáctví svůj boom. Vodáctví je nejčastěji provozováno za pomoci půjčoven lodí, které se nacházejí po celé ČR. Tyto půjčovny za poplatek návštěvníkovi zapůjčí vybavení (kajak, kánoe nebo raft) a výstroj (vestu a helmu). Zajistí i převoz bagáže do dalšího kempu, zatímco zákazník pluje po řece. K nejnavštěvovanějším řekám u nás patří Vltava, Sázava, Ohře, Berounka nebo Sázava. [56]

Běžecké lyžování je u nás velmi oblíbené. V posledních letech došlo k nárůstu počtu běžkařů mezi mladšími ročníky. Jedinou nevýhodou je mnohdy špatný stav běžeckých tras závislých na místní samosprávě. Soukromé subjekty se zde nezapojují, jelikož je daleko výhodnější investovat do lukrativnějšího sjezdového lyžování.

3.3.1 Klub českých turistů

Klub českých turistů je občanským sdružením aktivních turistů, přátel a příznivců turistiky. Jejich posláním je vytvářet turistické programy a podmínky pro bezpečný a volný pohyb v přírodě, pečovat o kulturní památky a dbát o ochranu přírody a krajiny. Klub českých turistů se stará o značení a údržbu turistických značených tras (pěších, běžeckých a cyklistických).

„Členové Klubu českých turistů organizují ročně přes tisíc akcí určených pro členy klubu i neorganizované zájemce o všechny druhy turistiky – pěší, cyklo, lyžařskou a vodní turistiku, mototuristiku, speleoturistiku, vysokohorskou turistiku, turistiku zdravotně postižených a nejnověji i hipoturistiku“. [39]

Klub českých turistů se sdružuje do 14 oblastí, které jsou totožné s kraji. Vydává turistické časopisy, mapy, odbornou literaturu a děti a mládež sdružuje v Asociaci turistických oddílů mládeže A-TOM.

4. Dotazníkové šetření

Cílem této bakalářské práce bylo navrhnout opatření vedoucí k posílení ekoturistiky ve vybrané destinaci, tedy v Plzeňském kraji. Bylo provedeno dotazníkové šetření, jehož se zúčastnilo 194 respondentů z tohoto kraje. Dotazník byl distribuován elektronickou formou za využití služby Google Docs a pomocí tištěných materiálů. Získané informace byly použity k pochopení chování respondentů v přírodních oblastech destinace a následně z toho byly vyvozeny návrhy na opatření vedoucí k posílení ekoturistiky v tomto kraji.

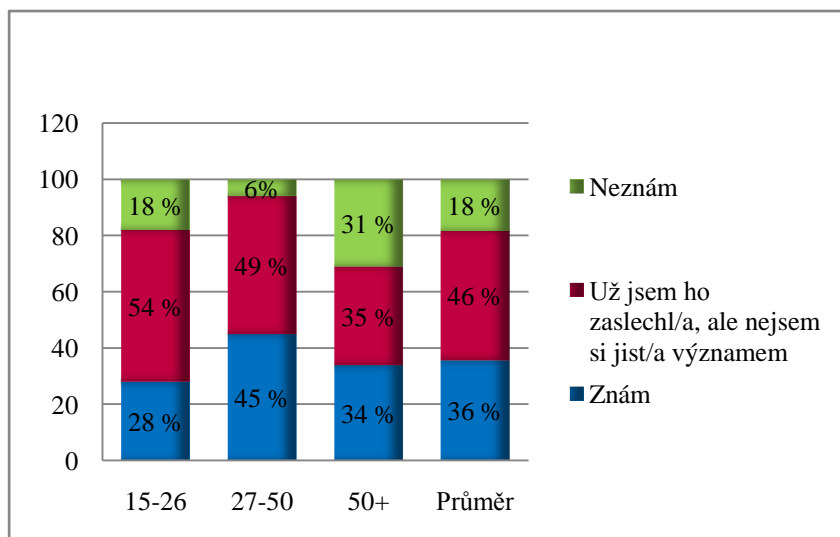
V dotazníkovém šetření byly zastoupeny všechny věkové kategorie. Ze 194 respondentů jich bylo 101 z věkové kategorie 15-26 let a tato kategorie zastupovala 52 % všech dotazovaných. Z věkové kategorie 27-50 let byly zjištěny údaje od 66 respondentů, což bylo 34 %. Zbývajících 15 % zastupovali lidé ve věku 50+, kterých bylo celkem 27.

4.1 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Znáte pojem ekoturistika?

Touto první otázkou se chtěla autorka dozvědět, zda je pojem ekoturistika mezi respondenty rozšířen a znám. O ekoturistice má největší povědomí věková skupina 27-50 let. V průměru pak 81 % všech dotazovaných pojem ekoturistika zná nebo jej již zaslechlo. Lze to považovat za skvělý výsledek, neboť před 30 lety slovo ekoturistika prakticky neexistovalo.

Obrázek 5: Znalost pojmu ekoturistika

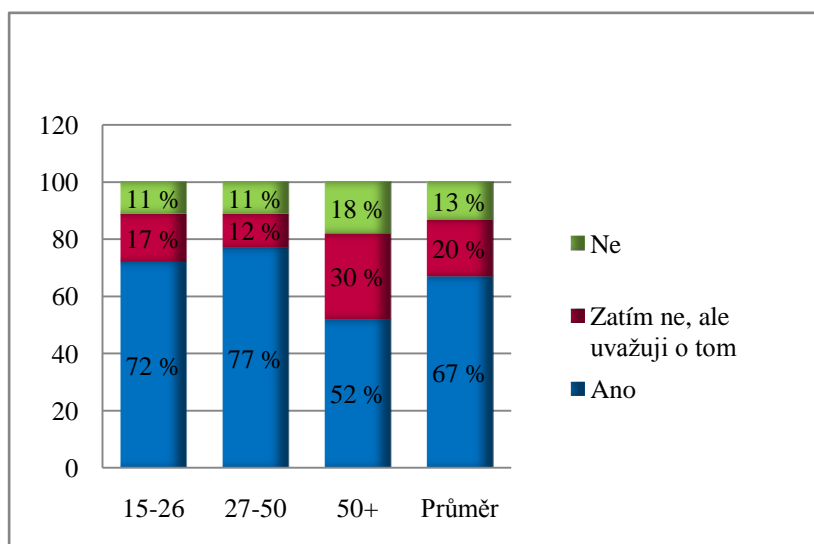

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 2: Navštěvujete přírodní, chráněné nebo jiné málo navštěvované oblasti v přírodě?

Otázka se vztahuje k tématu, zda dotazovaní vůbec navštěvují přírodní oblasti v Plzeňském kraji. Z nejmladší věkové kategorie 72 % respondentů odpovědělo kladně. Nejvíce návštěv v přírodě lze očekávat právě od věkové skupiny 27-50 let, kde 77 % dotazovaných odpovědělo ano. Ze starší generace ve věku 50 + pak jen 52 % navštěvuje přírodu. Dá se usuzovat, že tato skutečnost je ovlivněna jak mobilitou, tak finančním zajištěním dotazovaných.

Obrázek 6: Návštěvnost přírodních a chráněných oblastí

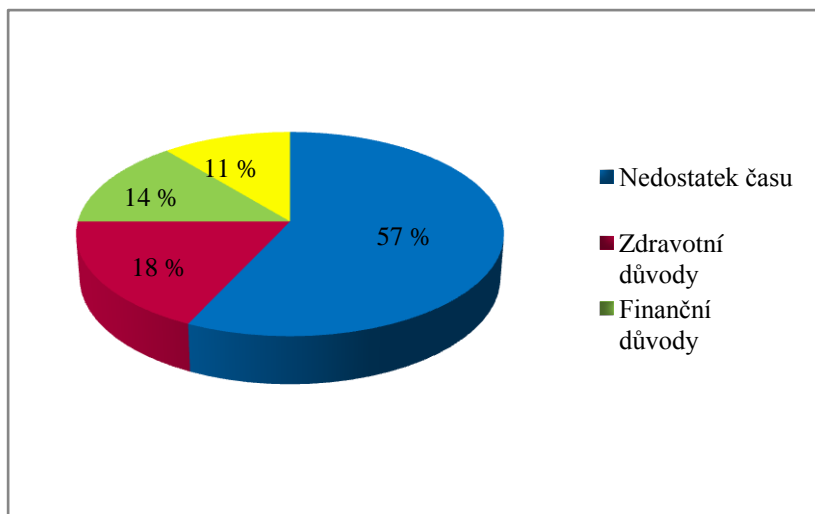

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 3: Proč nenavštěvujete přírodní oblasti?

Tato otázka bylo položena respondentům, kteří u předchozí otázky odpověděli, že zatím nenavštěvují přírodní oblasti, ale přemýšlí o tom nebo je nenavštěvují vůbec. Hlavním důvodem byl z 57 % nedostatek volného času, hned druhým pak s 18 % zdravotní důvody. Ty převládaly hlavně u starší generace 50+. Třetí důvodem byly motivy finanční. Zbývajících 11 % náleží tzv. jiným důvodům, které respondenti sami uvedli. Jednalo se o odpovědi, ze kterých bylo zřejmé, že ekoturistiku a potažmo návštěvu přírody respondenti považují za ztrátu času nebo je to nezajímá a neláká a dávají přednost jiným formám vyžití.

Obrázek 7: Důvody, proč lidé nenavštěvují přírodní oblasti

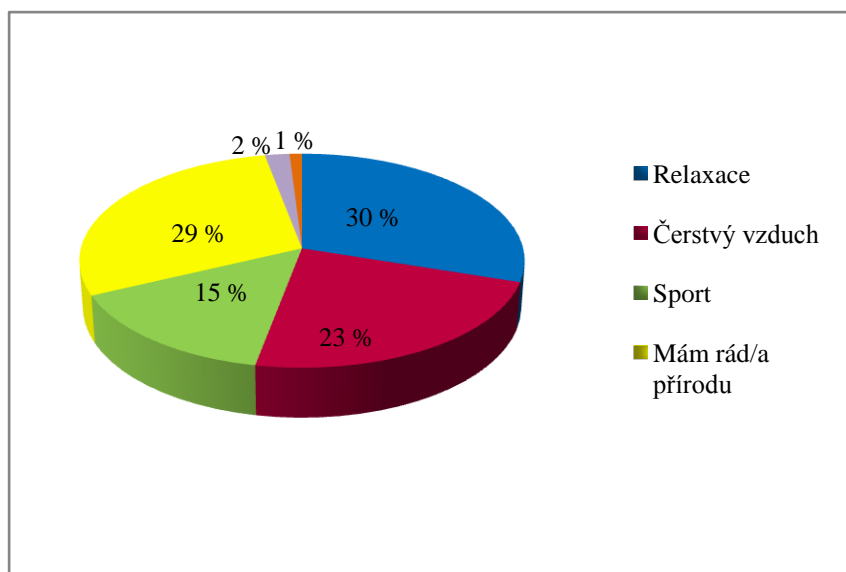

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 4: Jaké jsou Vaše důvody pro návštěvy přírodních oblastí?

Otázka č. 4 a všechny následující byly položeny respondentů, kteří v otázce č. 2 odpověděli kladně, že navštěvují přírodní oblasti v Plzeňském kraji. Z grafu vyplývá, že celých 30 % považuje návštěvu přírodních oblastí za způsob relaxace, dalších 29 % do přírody chodí kvůli blízkému vztah s ní a 23 % se vydává do přírody za čerstvým vzduchem. 15 % zde aktivně vykonává nějaký druh sportu. Jako způsob léčby zdravotních problémů vidí přírodu 2 % dotazovaných. Zbývající 1 %, tedy respondenti, kteří zvolili jinou odpověď a napsali vlastní, považují přírodu za místo, kde mohou trávit volné chvíle s rodinou a přáteli. Tento důvod bychom mohli zařadit také do odpovědi relaxace. Dle úsudku autorky čísla potvrzují, že lidé chtějí aktivně relaxovat. Celý den se tzv. „nehýbou“ a to je podnětem k pohybu ve volném čase.

Obrázek 8: Důvody pro návštěvy přírodních oblastí

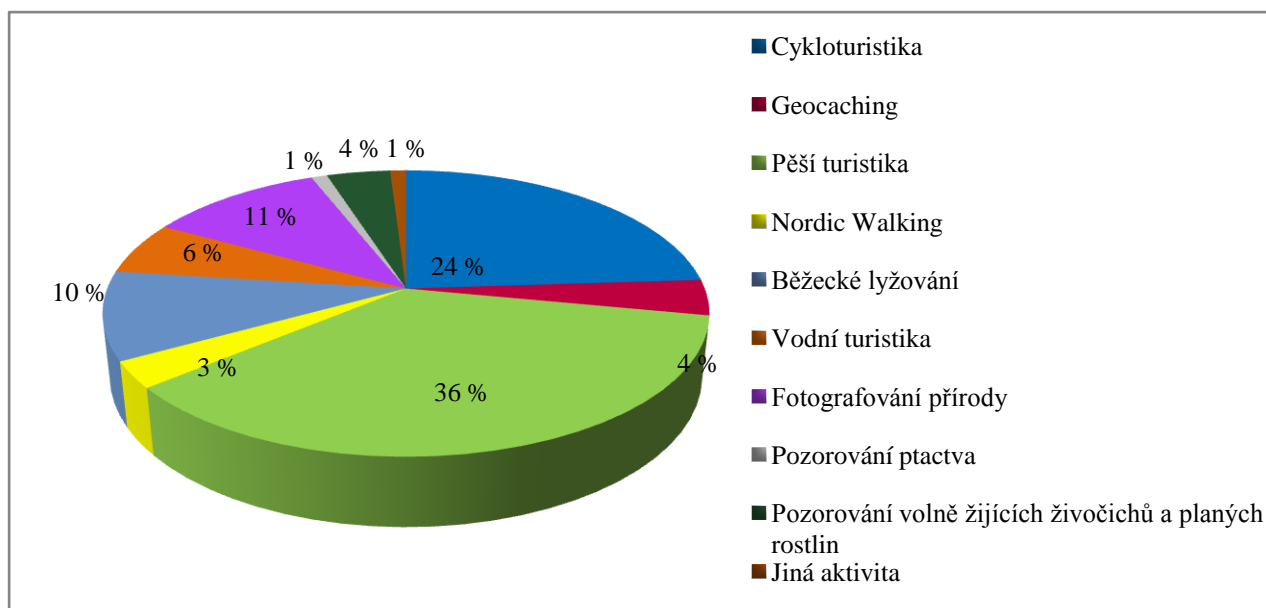

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 5: Kterou z ekoturistických aktivit nejčastěji vykonáváte?

Cílem této otázky bylo zjistit, které ekoturistické aktivity respondenti preferují. Nejvíce preferovanými aktivitami jsou pěší turistika s 37 % a cykloturistika s 24 %. Překvapivě 11 % získalo fotografování přírody. Na toto vysoké číslo má vliv především moderní technologii a možnosti on-line sdílení fotografií pomocí různých aplikací. Na čtvrtém místě je s 10 % běžecké lyžování a s 6 % vodní turistika. Překvapivě jen 4 % získal geocaching, který je jinak po celé ČR velice oblíbenou a vyhledávanou aktivitou. Mezi nejméně vykonávané ekoturistické aktivity patří pozorování ptactva a pozorování volně žijících živočichů a rostlin. Nad tímto grafem lze říci jen jedno. Kdo chce, hledá cestu, kdo nechce, hledá výmluvu. Podmínky pro ekoturistiku se za poslední dobu nesrovnatelně zlepšily a je jen na jedinci, jak toho využije ve svůj prospěch.

Obrázek 9: Ekoturistické aktivity

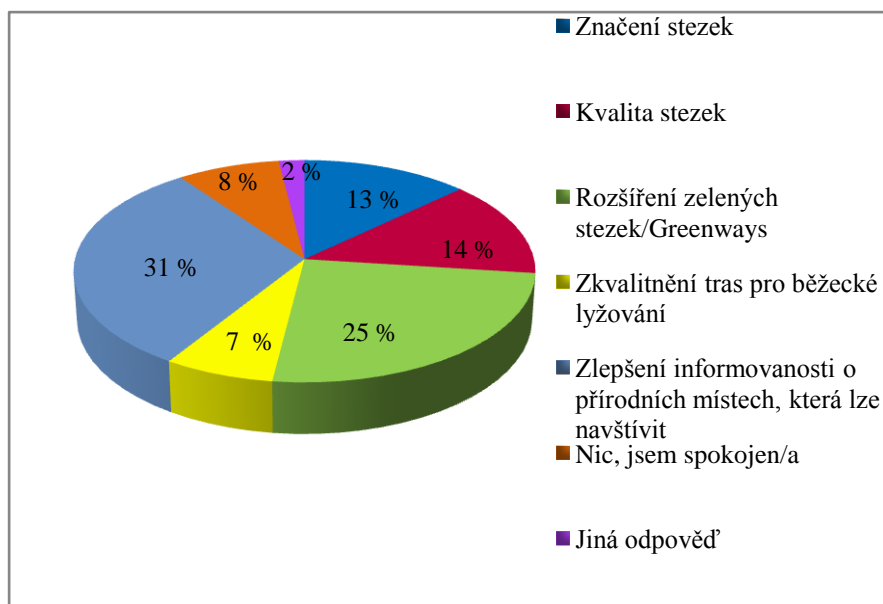

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 6: U kterých z následujících možností byste uvítali v budoucnu jejich zlepšení v rámci Plzeňského kraje?

Otázka měla zjistit, jaké zlepšení by respondenti uvítali v oblasti ekoturistiky v Plzeňském kraji. 31 % dotazovaných se shodlo, že by bylo vhodné více informovat o možnostech a místech, kde ekoturistiku v Plzeňském kraji vykonávat. Dalších 25 % by uvítalo rozšíření zelených stezek neboli greenways. Skoro stejný počet hlasů, a to 14 a 13 %, obdržely možnosti zlepšení kvality a značení stezek. S 8 % pak byla zastoupena možnost na zlepšení běžeckých tras a 8 % všech dotazovaných je pak spokojeno se stávající situací.

Obrázek 10: Aktivitty vyžadující si zlepšení

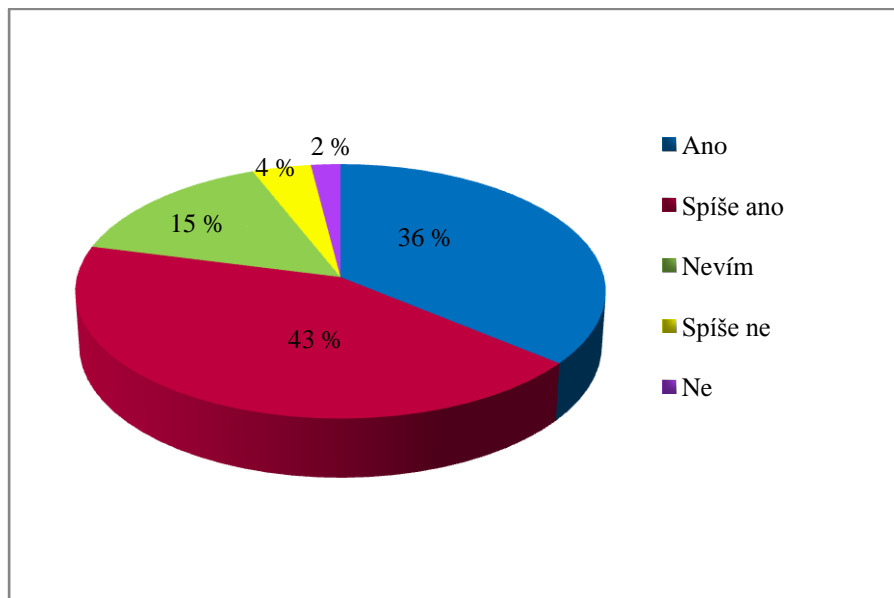

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 7: Považujete Plzeňský kraj z místo, které je vhodné k ekoturistice?

Otázka nám poukazuje, zda respondenti považují Plzeňský kraj za místo vhodné pro ekoturistiku. 79 % dotazovaných se shodlo na kladné odpovědi.

Obrázek 11: Plzeňský kraj jako místo vhodné k ekoturistice

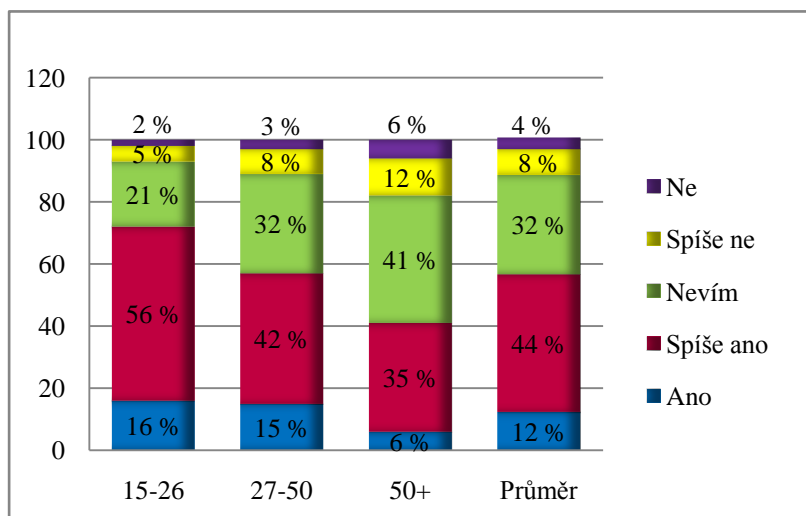

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 8: Uvažujete do budoucna o tom, že byste se více věnoval/a ekoturistice?

Z odpovědí na tuto otázku jasně vyplývá, že ekoturistika má budoucnost hlavně u mladší generace 15-26 let. Z této věkové skupiny je 16 % pevně a 56 % pravděpodobně rozmyšleno se ekoturistice dále věnovat. Dalších 21 % není ještě zcela rozhodnuto. U věkové kategorie 27-50 let je nerozhodnuto ještě více lidí, celých 32 %, a u kategorie 50+ dokonce 41 %. Právě na ně bychom měli opatření pro podporu ekoturistiky směřovat.

Obrázek 12: Budoucí vývoj ekoturistiky

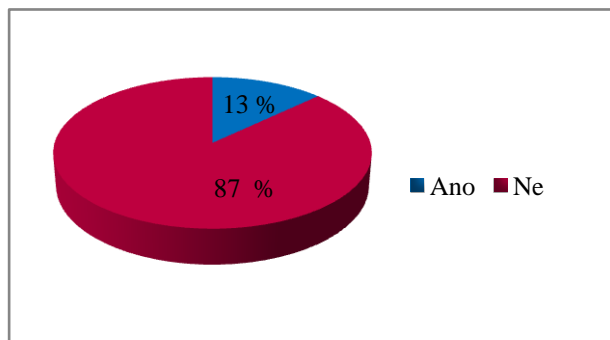

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Otázka č. 9: Znáte turistický portál Plzeňského kraje www.turistiraj.cz ?

Celých 87 % dotazovaných se shodlo, že nově zřízený turistický, informační portál turisturaj.cz nezná.

Obrázek 13: Informovanost o turistickém portále www.turisturaj.cz

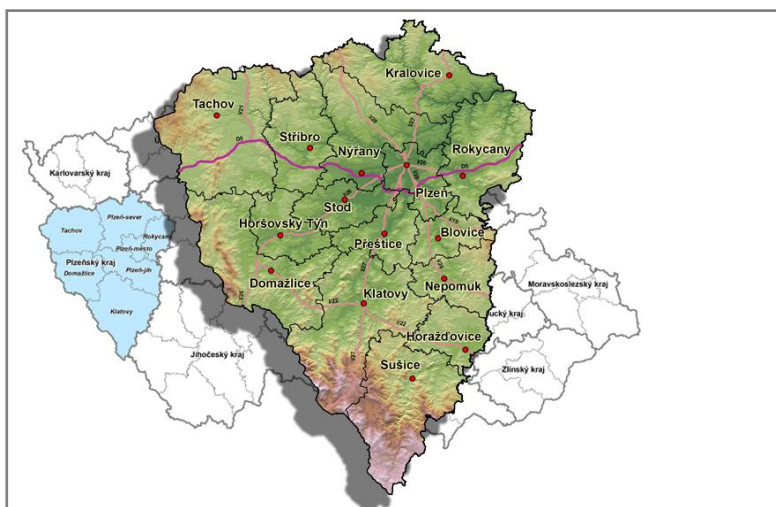
Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

5. Ekoturistika v Plzeňském kraji

5.1 Plzeňský kraj

Plzeňský kraj leží na jihozápadě České republiky a je jejím třetím největším krajem. Sousedí s krajem Karlovarským, Ústeckým, se kterým sdílí krátký úsek společných hranic, Středočeským a Jihočeským. Nejdelší hranice má na jihozápadě s Německem, konkrétně s Bavorskem. Tyto hranice jsou pro Plzeňský kraj důležité, protože Bavorsko je jedním z nejvyspělejších regionů Evropské unie a navíc z Německa do tohoto regionu přijíždí nejvíce návštěvníků. Na celkovém počtu obyvatel České republiky se podílí jen 5,4 %, to Plzeňský kraj řadí na deváté místo mezi všemi čtrnácti kraji. Plzeňský kraj se vyznačuje rozmanitými přírodními podmínkami, ale najdete zde i mnoho kulturních a historických památek, je i významným dopravním uzlem. Zaujímá strategickou polohu při spojení mezi západem a východem Evropy. Nejvíce turistů v Plzeňském kraji pochází z Německa.

Obrázek 14: Největší města Plzeňského kraje

Zdroj: [32]

5.1.1 Přírodní podmínky Plzeňského kraje

Značnou část území Plzeňského kraje pokrývají zalesněné pohoří. Lesnatost v tomto kraji činí 38,8 %, což je nadprůměr České republiky. Můžeme zde nalézt 5 velkoplošně zvláště chráněných území. Jedná se o Národní park Šumavu a 4 chráněné krajinné oblasti, kterými jsou Český les, Slavkovský les a Křivoklátsko. Slavkovský les a Křivoklátsko do Plzeňského kraje zasahují jen částečně. Národní park Šumava je zároveň i chráněnou krajinnou oblastí a

v roce 1990 byl prohlášen organizací UNESCO za biosférickou rezervaci. V roce 1977 se biosférickou rezervací stala i Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko. *„Ze všech krajů v České republice má kraj Plzeňský nejvíce přírodních parků – 23, a dále 177 maloplošně zvláště chráněných území.“* [31]

Většinu území Plzeňského kraje odvodňuje řeka Berounka, která vzniká soutokem Radbuzy a Mže v Plzni. Další řekou na tomto území je Otava. Na území kraje se nachází i řada jezer, z nichž k nejznámějším patří šumavská: Černé jezero, Čertovo jezero, jezero Laka, Prášilské jezero, nebo pak hrazené Odlezelské jezero.

Životní prostředí v tomto kraji patří mezi čistější v republice vzhledem k nízké hustotě osídlení. Výjimku tvoří pouze plzeňská aglomerace, kde se nachází vysoká koncentrace průmyslu.

5.2 Ekoturistika Plzeňského kraje

Plzeňský kraj má vzhledem k dostatku lidských a finančních zdrojů, výhodné poloze a neposlední řadě díky bohatým a rozmanitým přírodním podmínkám dobrý základ pro ekoturistiku.

Cykloturistika patří v České republice k oblíbenému a populárnímu sportu a Plzeňský kraj svojí cykloturistickou nabídkou převyšuje celostátní průměr. Za nejnavštěvovanější lokalitu z pohledu cykloturistiky považujeme Šumavu a Český les. *„Na Šumavě je vybudována velmi hustá síť dobře značených cyklotras, které vedou po bývalých pohraničních a lesních cestách.“* [4] Další atraktivní lokality můžeme nalézt na jihu Plzeňska, na Rokycansku, v Brdech a v okolí Konstantinových Lázní.

Milovníci cykloturistiky mohou v Plzeňském kraji využít cyklotrasu EuroVelo 13 nazvanou **Stezka železné opony**. Ta dosahuje délky téměř 10 000 km. Začíná u Barentsova moře, na norskó-ruských hranicích, a táhne se až k moři Baltskému. V České republice tato stezka začíná v Aši, táhne se přes Cheb, Český les a Šumavu. Celkem prochází 4 kraji ČR. *„V Plzeňském kraji vede EuroVelo 13 celkem v šesti úsecích v délce téměř 126 km.“* [14]

Další mezinárodní cyklotrasou procházející Plzeňským krajem je **Panevropská cyklotrasa** spojující Českou republiku, Německo a Francii. „Z Prahy až do Plzně tak kopíruje cyklotrasu č. 3, resp. mezinárodní cyklotrasu Regensburg–Praha. Z Plzně pokračuje do Stříbra a odtud až do Bavorska jako Cyklotrasa Přátelství. Pod jednotným logem sdružuje tři evropské země a dvě světové metropole. Uprostřed jižního Německa představuje průběžnou spojnicí mezi východem a západem a tímto výtečně přispívá k evropské myšlence porozumění mezi národy.“ [42]

Nejnámějšími domácími cyklotrasami jsou Šumavská magistrála a Magistrála Český les. **Šumavská magistrála** spojující Domažlice – Železnou Rudu – Horní Dvořiště protíná celé území Národního parku Šumava. **Magistrála Český les** spojuje Cheb – Tachov – Domažlice a na svých 140 km ukazuje nejkrásnější zajímavosti v pohoří Český les. [46]

Pro podporu cykloturistiky v Plzeňském kraji funguje portál **plzenskonakole.cz**, kde je možné nalézt různé tipy na výlety do různých míst kraje, mapy, brožury, rady a zároveň informace o cyklostezkách a cyklotrasách a jejich aktuálním stavu. [4]

V roce 2013 byl Plzeňským krajem vyhlášen dotační program **Podpora rozvoje cykloturistiky a cyklistické dopravy v Plzeňském kraji v roce 2013**. Tento projekt byl zaměřen na podporu výstavby, rekonstrukci a značení cyklostezek. Cílem projektu bylo zkvalitnit infrastrukturu cyklistické dopravy a její rozvoj nejen na území Plzeňského kraje, ale i za jeho hranicemi u neregionálních cyklotras. O dotaci mohly zažádat nejen města a obce, ale i dobrovolné svazky obcí a sdružení obcí na území Plzeňského kraje. [57]

Cyklistika v Plzeňském kraji je podpořena i závodem **Král Šumavy**. „*Král Šumavy je zkrácený název pro cyklistické závody Author Král Šumavy MTB a Author Král Šumavy ROAD.*“ [28] Oba tyto závody začínají v Klatovech a jedná se o závod silničních a horských kol.

Pro milovníky **pěší turistiky** i **nordic walkingu** je Plzeňský kraj ideálním místem díky svému nenáročnému terénu. Nachází se zde přes 4 000 km vyznačených turistických tras, které jsou značeny Klubem českých turistů a které navzájem spojují zajímavá přírodní a historická místa kraje.

Velkou oblibou pěších turistů jsou **naučné stezky**. V Plzni lze projít například Sigmundovu naučnou stezku v oblasti Boleveckých rybníků nebo naučnou stezku o Vývoji přírody ve čtvrtohorách, která se nachází v zadní části zoologické a botanické zahrady. Na jihu Plzně vede naučná stezka Františka Xavera France a naučná stezka Starý Plzenec. Plzeňský kraj má poměrně velmi hustou a dobře značenou síť turistických stezek a je pouze na jednotlivci, na kolik je využije.

Za zmínku určitě stojí **Plzeňský okruh**, který umožňuje návštěvníkům nebo turistům lépe poznat město Plzeň za účasti nejpřirozenějšího pohybu, tzn. chůze. *„Plzeňský okruh tvoří pět na sebe navazujících tras. Trasy se však dají procházet jednotlivě či postupně. Celý okruh má délku zhruba 50 km. První část okruhu vede z Doubravky a zakončena je na Košutce. Délka trasy je 13 km. Druhá část o délce 9,5 km zavede pochoduující z Košutky do Křimic. Třetí trasa propojuje Křimice s konečnou tramvají číslo 4 na Borech. Při jeho procházení je potřeba překonat vzdálenost 10,5 km. Trasa s pořadovým číslem čtyři, dlouhá 7,5 km, zavede účastníky z Bor do Koterova. Poslední pátá část okruhu vede z Koterova zpět na místo startu Plzeňského okruhu na Doubravku a měří 9,5 km. Pro skutečné vytrvalce je vhodné projít si Plzeňský okruh v jednom dni.“* [60]

V posledních letech jsou však stále oblíbenější tzv. **greenways**. Na území Plzeňského kraje zasahují 3 z 9 momentálně existujících zelených stezek. Jedná se o *Stezku železné opony*, která je již zmíněnou cyklotrasou EuroVelo 13. Druhou zelenou stezkou je *Greenway Berounka-Střela*. Tato velice vyhledávaná stezka spojuje řeky Berounku a Střelu. Začíná v Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko a pokračuje v přírodním parku Jesenicko a Horní Střela. Třetí je *Vltavská cyklistická stezka*. Tato stezka vede od samotného pramene Vltavy až k jejímu ústí do Labe. Měří celkem 457 km a je součástí mezinárodní trasy EuroVelo 7 v ČR [37]

V současné době se jedná o zřízení *greenways* na území **Plzně**. Plzeň jako město ležící na soutoku čtyř řek má velký potenciál pro vznik zelených stezek. Od roku 2007, kdy byla městským zastupitelstvem schválena jednotná koncepce Greenways v Plzni, došlo v této oblasti k výraznému posunu. V roce 2009 byla dokonce Plzeň oceněna Evropskou asociací Greenways druhým místem v kategorii Mobility. Zvelebování a rozvoj Greenways je rovněž součástí plánu rozvoje Plzně v rámci programu Evropské hlavní město kultury 2015. Do června 2014 by tak mělo dojít k dalšímu rozšíření současné sítě zelených stezek a měl by být otevřen nový úsek podél Úslavy vedoucí od kostela sv. Jiří po Chrásteckou ulici a dále pak od mostu v Lobežské ulici ke střeleckému areálu. [18]

Velkou výhodou zelených stezek je poskytnutí bezpečí při dopravě do práce či škol, při relaxaci a zároveň umožnění praktického spojení spádových oblastí s centrem města. Největším přínosem je pak doplnění programu Greenways s programem Revitalizace nábřeží řek.

Celkově se dá konstatovat, že obyvatelé Plzeňského kraje svoje stezky nejen znají, ale i je skutečně prakticky využívají. Poslední dobou přibývá nadšenců, kteří ignorují MHD a raději cestu do zaměstnání jezdí na kole po stezkách nebo přírodou, mimo centrum Plzně. Velký podíl na této skutečnosti má právě budování bezpečných cyklotras a jejich nárůst.

Významnou řekou pro **vodní turistiku** v Plzeňském kraji je řeka **Berounka**, vznikající soutokem Mže a Radbuzy za centrem Plzně, do které se následně vlévá Úhlava a Úslava. Všeobecně ji považujeme za jednu z nejkrásnějších řek České republiky, neboť pluje krajem bez silnic, jen volnou a podmanivou přírodou. Pro svoji klidnou a mírnou povahu s dlouhými úseky, často bez proudu, je vhodná i pro začínající vodáky. Berounka je celoročně sjízdná v úseku Plzeň – Zbraslav, ale nejoblíbenější částí této řeky je úsek od hlubokého kaňonu Berounky až po Zvíkovec. Řeka zároveň protéká chráněnou krajinnou oblastí Křivoklátsko a Českým krasem. Patří mezi jednu z pěti nejvíce navštěvovaných řek v České republice.

Řeka **Mže** má větší spád a sjízdný úsek od Tachova po Plzeň. Na této řece leží známá **Hracholuská přehrada**, častý cíl návštěvníků a rekreatantů. Po obvodu Hracholuské přehrady se nachází velké množství kempů a známé rekreační středisko Butov. Tato lokalita slouží především k sportovnímu vyžití. Provozuje se zde nejen rekreační plavání, ale i vodní lyžování, zorbing, jízda na vodním skútru a k vyžití turistů slouží i půjčovna lodí a šlapadel, skluzavky, tenisové kury, motokárový okruh nebo plavba výletním parníkem.

Řeka **Radbuza** je typická množstvím jezů a tudíž je nutné přenášet lodě. Sjízdný úsek je od Horšovského Týna po Plzeň. Řeka **Úslava** má nesjízdné jezy a silně zarostlé břehy, jelikož protéká lučinatou krajinou. Obdobně je na tom řeka **Úslava**. Její horní tok je sjízdný pouze po vypuštění přehradní nádrže Nýrsko. „Řeka **Otava** je běžně sjízdná ze Sušic do Horažďovic a Písku. Zkušeni vodáci nebo raftaři ocení jarní sjezd Otavy od Čeňkovy Pily do Rejštejna. Tento úsek patří mezi nejatraktivnější divoké vody v České republice.“ [55] [54]

Velice vhodnými podmínky pro **běžecké lyžování** disponuje Šumava. Vděčí za to ne příliš členitému povrchu a pouze mírnému stoupání, což nejvíce ocení právě začínající běžkaři. Celková délka běžeckých stop je asi 450 km, ovšem strojově je upravováno pouze 320 km. Velkým přínosem je, že k provozování tohoto sportu je možné využít v zimních měsících i turistické stezky a cyklotrasy. [37]

Nejznámější trasou je Šumavská magistrála, která protíná celou Šumavu od Železné Rudy až k Lipnu a dále pak hojně navštěvované lokality Horská Kvilda, Modrava nebo Filipova Huť.

Pro **skialpinisty** je již třetím rokem otevřeno sedm skitouringových⁴ tras o celkové délce 48 km. Za zřízením těchto tras stojí horská služba spolu s městem Železná Ruda. Většina tras vede v okolí Špičáku a na hřeben Pancíře. Jsou značeny Klubem českých turistů a liší se ve své náročnosti. Za nejtěžší je pokládána trasa vedená pod sedačkovou lanovkou na vrchol Špičáku a zpět po nejprudší sjezdovce Šance. [37]

Neobvyklým hitem se staly v posledních třech letech **sněžnice**. Pomocí nich se i běžný turista dostane na obtížně přístupná místa. O jejich popularitě svědčí skutečnost, že tato aktivita zaznamenala meziroční více než dvojnásobný nárůst turistů. Oblíbenost a praktičnost jsou zjevné především z důvodu jejího věkového neomezení. Sněžnice jsou k zapůjčení v Informačních střediskách na Kvildě, Stožci, Svinných Ladách a v Kašperských Horách za symbolických 30 korun. Musí se však jednat jen o organizovaný výlet ve skupině a s předchozí rezervací. Tento “detail“ je důležitý především pro pohyb osob v chráněném území, zejména s ohledem na jejich bezpečnost a v neposlední řadě i s ohledem na životní prostředí. [37]

⁴ Skialpinismmu se na západ od České republiky nazývá skitouring

5.3 SWOT analýza Plzeňského kraje pohledu ekoturistiky

„SWOT analýza je univerzální analytická technika zaměřená na zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost organizace nebo nějakého konkrétního záměru (například nového produktu či služby).“ [50] Jejím autorem je Albert Humphrey⁵, který ji navrhl v 60. letech 20. století. Slovo SWOT je akronymem počátečních písmen jednotlivých faktorů, kterými jsou **Strengths** (silné stránky), **Weaknesses** (slabé stránky), **Opportunities** (příležitosti) a **Threats** (hrozby).

V následující tabulce můžete vidět SWOT analýzu Plzeňského kraje z pohledu ekoturistiky.

Tabulka 1: SWOT analýza Plzeňského kraje z hlediska ekoturistiky

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Turistický portál turisturaj.cz • Vhodné přírodní podmínky • Projekt „Dok Plzeňského kraje za přírodou, tradicí a gastronomií“ • Prezentace Plzně jako hlavního města kultury 2015 • Hustá síť cyklotras a cyklostezek • Euroregion Šumava – spolupráce s Jihočeským krajem a s bavorskou s hornorakouskou stranou Šumavy 	<ul style="list-style-type: none"> • Absence informačních letáků v TIC o ekoturistice v Plzeňském kraji • Neinformovanost a nevědomost o turistickém portále turisturaj.cz • Slabá propagace
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšený zájem o životní prostředí a ekoturistiku • Využití dotací z EU • Podpořit ekoturistiku ve spojitosti s Plzní jako hlavního města kultury 2015 • Zvýšená poptávka po specifických typech CR • Turisté ze zahraničí (Německa) • Veletrh CR ITEP 2014 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurence ze strany agroturistiky a dalších specifických typů CR • Snížení zájmu o ekoturistiku • Nedostatek finančních prostředků na propagaci • Ohrožení přírodních podmínek • Konkurence bavorské a hornorakouské strany Šumavy • „Nadměrná ekoturistika“ • Konkurence ze stran ostatních regionů (Jihočeský kraj – Lipno)

⁵ Americký business man a konzultant specializovaný na projektový management a kulturní odlišnosti

5.4 Návrhy zlepšujících opatření

Po vyhodnocení dotazníkového šetření, provedené SWOT analýze a návštěvě Plzeňského TIC se autorka rozhodla navrhnout opatření vedoucí k posílení a rozvoji ekoturistiky v Plzeňském kraji.

Z dotazníkového šetření vyplynulo následující zjištění. Obyvatelé Plzeňského kraje by uvítali rozšíření tzv. Greenways a zlepšení informovanosti o přírodních místech, která v tomto kraji lze navštívit.

Greenways se již v tomto kraji úspěšně rozšiřují a tak se autorka rozhodla věnovat druhému problému.

První, co je nutné si uvědomit, je fakt, že Plzeňský kraj v čele s Plzní momentálně vydává nemalé finanční prostředky na přípravu a propagaci projektu Plzeň – evropské hlavní město kultury 2015. Z tohoto důvodu se autorka rozhodla navrhnout opatření, která by minimálně zatížila Plzeňský kraj po finanční stránce.

5.4.1 „Sdílejme naše zážitky“

V posledních několika letech s nástupem digitálních fotoaparátů, sociálních sítí a různých aplikací došlo k zahlcení internetu fotografiemi. Lidé doslova propadli fotografování. Vzniklé fotografie vkládají na své sociální účty, sdílejí je, stahují a komentují. Mnohdy bývá od pořízení fotografie k jejímu internetovému zveřejnění časový rozdíl několik sekund. Vše probíhá bezplatně prostřednictvím sociálních sítí a různých aplikací, jakými jsou Facebook, Google Plus, Twitter nebo Instagram.

Dotazníkové šetření ukázalo, že 11 % dotazovaných se věnuje fotografování přírody v Plzeňském kraji. Je v tom veliký potenciál, jelikož fotografování je trendem dnešní doby.

„Sdílejme naše zážitky“, tak by autorka pojmenovala navržený projekt. Náplní by bylo pořízení „zážitků“ - fotografií z různých koutů přírody, ekoturistických výletů, fotografie zajímavých historických i moderních staveb nebo jen zachycení toho, co nás právě zaujalo. Fotografie by byly sdíleny prostřednictvím facebookových stránek. Projekt by byl zaměřen především na věkovou skupinu do 29 let, neboť tato skupina totiž tvoří necelé 2/3 uživatelů Facebooku, je aktivní a počítačově zblhlá. [49]

V první řadě je nutné vytvořit facebookovou stránku, tzv. „Facebook Pages“, věnující se ekoturistice v Plzeňském kraji. „Facebook Pages“ znamená vlastní facebookovou stránku firmy nebo zájmové skupiny, která vystupuje společně jménem celé skupiny a bez použití vlastních osobních jmen. Stránka by byla pojmenována „Sdílejme naše zážitky“ a k jejímu zřízení by stačil jeden správce, tzv. admin. Kupříkladu zaměstnanec Oddělení cestovního ruchu nebo Odboru informatiky Plzeňského kraje, s dobrou znalostí anglického jazyka (k ovládnutí těchto stránek je lepší anglická, nežli česká verze Facebooku) a samozřejmě schopností tuto činnost vykonávat. Autorka navrhuje přijmout pro tuto práci i externího zaměstnance.

Další možností je využít služeb specializované firmy, například Optimal Marketing, která nabízí tzv. Startovací balíček pro „Facebook Pages“ za 12 960 Kč bez DPH. Tento Startovací balíček zahrnuje zřízení vlastních „Facebook Pages“, vložení základních údajů – v tomto případě by se jednalo o ekoturistickou stránku Plzeňského kraje nazvanou „Sdílejme naše zážitky“ – a pomoc při rozesílání informací o této nové stránce. Optimal Marketing také nabízí v rámci tohoto balíčku možnost implementovat Facebook aplikaci Komentáře do firemních webových stránek, v našem případě by se jednalo o stránky turisturaj.cz, které byly zřízeny jako turistický informační portál Plzeňského kraje.

Samotné fungování „Facebook Pages“ „Sdílejme naše zážitky“ by bylo založeno na vkládání jednotlivých fotografií od běžných uživatelů Facebooku. Následovalo by sdílení a komentování a díky těmto příspěvkům by se rozšířila znalost uživatelů o místa, která lze v Plzeňském kraji navštívit.

Aby uživatelé dobrovolně své fotky vkládali, musí být náležitě motivováni. Jako si autorka představuje různé on-line soutěže, kde by se hlasovalo prostřednictvím tzv. „like“ u jednotlivých fotografií. Vítěz by byl vždy odměněn nějakým menším dárkem nebo poukazem od Oddělení CR Plzeňského kraje nebo soukromým subjektem, který by se chtěl tímto sponzorským darem zviditelnit.

Soutěž by mohla probíhat v různých kategoriích. Jako příklad uvádí autorka soutěž nazvanou „Bílý pozdrav z hor“, která by se týkala prvních běžkařů vyjíždějících na začátku zimy na běžecké tratě Plzeňského kraje. Takto by běžkaři sdělili ostatním, jaké jsou běžecké tratě, kvalita sněhu, počasí a návštěvnost dané lokality.

V další soutěži pojmenované například „Probuzení přírody“ by se soutěžilo v zachycení jarní přírody, jejího rozkvětu. Jestli na fotografii bude jen příroda nebo i autoři fotografií, bude pouze na nich.

5.4.2 Reklama na Facebooku

Z dotazníkového šetření jasně vyplynulo, že 87 % respondentů nezná turistický portál Plzeňského kraje turisturaj.cz, což je pádný důvod k návrhu opatření, díky kterému by se dostal do širšího povědomí.

Turistický portál turisturaj.cz byl zřízen v rámci projektu „*Do Plzeňského kraje za přírodou, tradicemi a gastronomií*“ a poskytuje aktuální informace z oblasti kultury, památek a přírody v Plzeňském kraji. Jsou zde zveřejněné nejen zajímavosti a aktuality, kulturní a společenské akce, ale pomáhá k orientaci a nalezení cílových míst našeho zájmu, obsahuje i odkazy na další užitečné stránky. Jsou jen dvě věci, co by autorka tomuto portálu vytkla. Jednou z nich je absence možnosti vkládat na tento web dotazy a druhou je velká nevědomost o existenci tohoto turistického portálu mezi lidmi.

Jako prostředek, kterým by se zvýšila znalost o tomto turistickém portálu, navrhuje autorka reklamu na Facebooku zacílenou na věkovou skupinu 30-45 let žijící v Plzeňském kraji. Tato skupina se vyznačuje uvědoměním, pevnými názory a vlastními finančními prostředky pro realizaci svých aktivit ve volném čase.

Facebook nabízí několik možností reklamy. Například CRM, což je platba za zobrazení, a CPC, kde se platí až za prokliknutí. U CRM se platí Facebooku za tisíc zobrazení bez jakékoliv záruky, že někoho osloví nebo ne. U CPC je záruka platby až v okamžiku, kdy se na prostřednictvím Facebooku někdo dostane na cílový web.

Autorka by v tomto případě navrhovala reklamu prostřednictvím CRM, jelikož tuto skupinu lze docela dobře zacílit, je tedy velká pravděpodobnost, že na zobrazenou reklamu kliknou.

5.4.3 Propagace prostřednictvím novin

Autorka se ve svém dalším opatření rozhodla zaměřit se na tzv. generaci 55+. Tato generace je charakteristická svým konzervativním smýšlením, odoláváním vlivu nových technologií a životem, který byl ovlivněn dobou, ve které vyrostla a žila. Na druhou stranu si musíme uvědomit, že generace 55+ tvoří zhruba 1/3 populace České republiky a je nemyslitelné ji opomenout.

Tato generace příliš nevyužívá sociálních médií a jiných online způsobů komunikace, jsou proto pro ni předchozí dvě opatření naprosto nevýznamná. Účinnou by se mohla jevit televizní reklama nebo reklama v rozhlasu. Opatření měla být finančně méně náročná, tak se tento formát autorka rozhodla vynechat.

Televizní reklama vyjde řádově na desítky tisíc korun a po zhodnocení cen za 2 minutový spot u 2 západočeských rádií, byla zjištěna cena v rozmezí 3000-4000 Kč za 1 spot. Což je velmi vysoká cena, kdybychom počítali s možností reklamy 3 x denně.

Za hlavní prostředek, na zvýšení povědomí o ekoturistu v Plzeňském kraji, považuje tedy autorka noviny. Ne celostátní, jakými je Mladá Fronta Dnes, Lidové noviny nebo regionálně vycházející deníky, např. Plzeňský deník, ale oblastní, takové, která mají ve své působnosti samotná města. V případě Plzně se jedná o Radniční listy, které jsou zcela zdarma. Ve městě Přeštice zase vycházejí Přeštické noviny, v Blovičích Blovičské noviny atd. Někdy jsou tyto noviny zdarma jako v Plzni, ale někdy stojí minimální částku 7 nebo 10 korun, což není tak velká částka, neboť vychází v delších časových obdobích.

Právě z tisku by se nejlépe generace 55+ informovala o možnosti ekoturistického vyžití v Plzeňském kraji.

5.4.4 Propagační materiály v Turistických informačních centrech Plzeňského kraje

Turistické informační centrum (TIC) je obvykle prvním místem, kam turisté míří při své návštěvě ve snaze dozvědět se něco o turistických možnostech v kraji. Bohužel autorka se při osobní návštěvě TIC na Náměstí Republiky v Plzni přesvědčila, že toto centrum nenabízí žádné propagační materiály nebo prospekty zabývající se a vztahující se k přírodě Plzeňského kraje. Bylo jí řečeno, že „nějaké“ prospekty k tomuto tématu měli, ale po jejich vyčerpání už nové nedostali. Tím zřejmě pracovnice TIC myslela propagační materiál, který byl vytvořen v rámci projektu „*Do Plzeňského kraje za přírodou, tradicemi a gastronomií*“ v období 2011-2013. V rámci tohoto projektu byla propagována Šumava jako zelená střecha Evropy, živý folklór Chodska a pivo jako Zlatý poklad Plzeňské kraje. Zaráží je, že v TIC nalezneme stále velký dostatek propagačních letáků ve třech světových jazycích věnujících se plzeňskému pivu, ale ani zmínku o plzeňské přírodě nebo ekoturistických aktivitách.

Autorka nemůže říci, zda se ještě propagační materiál projektu „*Do Plzeňského kraje za přírodou, tradicemi a gastronomií*“ nenachází v jiných TIC Plzeňského kraje. Pokud však

ano, tak to autorka považuje za „špatné“, protože TIC v Plzni, jakožto největšího měst tohoto kraje, by tyto materiály mělo mít v první řadě.

Z tohoto důvodu by autorka ráda navrhla, aby byly dodatečně dotisknuty a distribuovány propagační materiály projektu „*Do Plzeňského kraje za přírodou, tradicemi a gastronomií.*“ Ovšem jako lepší řešení se autorce zdá vytvořit propagační materiály zcela nové, které by se věnovaly přírodě a ekoturistice v Plzeňském kraji celkově, ne jen Šumavě. Tento propagační materiál by měl být nejlépe ve formě letáku s nejvýznamnějšími přírodními oblastmi nebo aktivitami, které lze v tomto kraji vykonávat, a vyznačení na příslušné mapě, která by byla součástí letáku. Tím by se rozšířilo povědomí o Plzeňském kraji jako o kraji nabízející mnoho ekoturistických aktivit.

Autorkou navržený propagační materiál by mohl být částečně zrealizován prostřednictvím dotace z dotačního programu Podpora informačních center na území Plzeňského kraje pro rok 2014. Výše dotace byla od 10 000 do 30 000 Kč, podmínkou byla realizace projektu do 30. 9. 2014. Bohužel mezní datum pro podání přihlášky bylo 30. 3. 2014.

5.4.5 Propagace ekoturistiky na Veletrhu cestovního ruchu ITEP 2014

Zajímavou příležitostí vedoucí ke zvýšení informovanosti o ekoturistice v Plzeňském kraje je její prezentace na Veletrhu cestovního ruchu ITEP 2014. V letošním roce se ITEP 2014 koná již podesáté. Tento veletrh proběhne v termínu od 25. – 27. 9. 2014 v hale Lokomotivy v Plzni v Ústecké ulici na Slovanech. Vstup na ITEP 2014 je zdarma.

Na letošní veletrh budou již tradičně pozváni zástupci českých regionů, měst, mikroregionů nebo národních centrál turistického cestovního ruchu, destinačních managementů a cestovních kancelářů.

Tato akce je jedinečnou příležitostí k účasti pro zástupce z Oddělení CR Plzeňského kraje, popřípadě zástupce z TIC Plzeňského kraje. Jejich úkol je jasný. Prezentovat Plzeňský kraj jako destinaci vhodnou pro ekoturistiku pomocí různých propagačních materiálů. Je nutné seznámit návštěvníky s možnostmi, jakým způsobem trávit své volno, svůj volný čas především k jejich spokojenosti. Mohli by také informovat o možných ekologických aktivitách v Plzeňském kraji a upozornit na turistický portál turisturaj.cz

V roce 2012 ITEP navštívilo 12 000 návštěvníků a bylo zde 112 expozic. ITEP disponuje i bezbariérovým přístupem a dobrými parkovacími a zásobovacími možnostmi. Za výstavní

stánek o rozloze 5m² se pravděpodobně zaplatí 4.000,- Kč bez DPH, jelikož tato cena je dlouhodobě stále stejná. [23] [24]

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo popsat ekoturistiku jako vybraný specifický typ CR v Plzeňském kraji a navrhnout opatření, která by zlepšila jeho postavení. V úvodu práce byly vysvětleny teoretické pojmy z oblasti CR včetně jeho rozdělení na formy a druhy. Následující kapitola se blíže věnovala ekoturistice samotné. Byl zde vysvětlen její přínos a význam pro životní prostředí a její rozšíření ve světě a v České republice.

Než bylo možné navrhnout opatření, bylo provedeno dotazníkové šetření a SWOT analýza Plzeňského kraje z hlediska ekoturistiky. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 194 respondentů z tohoto kraje.

Po vyhodnocení všech dotazníků si dala autorka za cíl zlepšit propagaci a informovanost občanů Plzeňského kraje o možnostech ekologického vyžití.

Bylo navrženo celkem 5 opatření, která by neměla být příliš finančně náročná pro Plzeňský kraj. Některá opatření byla zaměřena na určité věkové skupiny. Z těchto skupin by měla být vyzdvihnuta věková kategorie/generace 55 +, která v sobě skrývá veliký potenciál.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pilíře ekoturistiky	20
Obrázek 2: Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice	28
Obrázek 3: Greenways v České republice.....	29
Obrázek 4: Mezinárodní cyklotrasy Eurovelo v České republice.....	29
Obrázek 5: Znalost pojmu ekoturistika	32
Obrázek 6: Návštěvnost přírodních a chráněných oblastí.....	33
Obrázek 7: Důvody, proč lidé nenavštěvují přírodní oblasti	34
Obrázek 8: Důvody pro návštěvy přírodních oblastí	35
Obrázek 9: Ekoturistické aktivity.....	36
Obrázek 10: Aktivity vyžadující si zlepšení	37
Obrázek 11: Plzeňský kraj jako místo vhodné k ekoturistice	37
Obrázek 12: Budoucí vývoj ekoturistiky	38
Obrázek 13: Informovanost o turistickém portále www.turisturaj.cz	38
Obrázek 14: Největší města Plzeňského kraje	39

Seznam tabulek

Tabulka 1: SWOT analýza Plzeňského kraje z hlediska ekoturistiky.....	45
---	----

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník.....	61
--------------------------	----

Seznam zkratk

A-TOM: Asociace turistických oddílů mládeže

CR: Cestovní ruch

ECF: Evropská cyklistická federace

GPS: Globální polohovací systém (Global Positioning System)

MHD: Městská hromadná doprava

OSN: Organizace spojených národů

TIC: Turistické informační centrum

TIES: Mezinárodní společnost pro ekoturistiku (The International Ecotourism Society)

UNEP: Program Organizace spojených národů pro životní prostředí (United Nations Environment Programme)

UNESCO: Organizace OSN pro vědu, výchovu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

Seznam použité literatury

- [1] AUGUSTINOVÁ, Barbora. *Ekoturismus – příležitosti a hrozby s ohledem na rozvojové země*. Olomouc, 2008. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Přírodovědecká fakulta. Vedoucí práce Mgr. Zdeněk Opršal.
- [2] Biologická diverzita. [online] *Wikipedie*, [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Biologick%C3%A1_diverzita
- [3] Co je Natura 2000. [online] *Natura 2000*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&ssHledat>
- [4] Cykloturistika. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/slozka/cykloturistika>
- [5] Cyklostezky a cyklotrasy. [online] *Plzenskonakole.cz*, [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://www.plzenskonakole.cz/cz/cyklostezky-a-cyklotrasy-101>
- [6] ČERTÍK, Miroslav a Jitka ZICHOVÁ. *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. 1. vydání Praha: OFF s.r.o., 2001, 352 s., ISBN 80-238-6275-8.
- [7] Dálkové cyklotrasy. [online] *Českojede.cz*, [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.ceskojede.cz/rubriky/dalkove-cyklotrasy-cr/dalkove-cyklotrasy/>
- [8] DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 1. vydání, Praha: Fortuna, 2004, 205 s., ISBN 80-716-8901-7.
- [9] Ecotourism. [online] *About.com Geography*, [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://geography.about.com/od/locateplacesworldwide/a/ecotourism.htm>
- [10] Ekoturistika. [online] *EnviWeb*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/eslovník/52>.
- [11] Ekoturistika nebo ekotragedie? [online] *Outdoor Guide*, [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.outdoorguide.cz/ekoturistika-nebo-ekotragedie--214.html>
- [12] Evropská síť dálkových tras EuroVelo. [online] *Českojede.cz*, [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.ceskojede.cz/rubriky/dalkove-cyklotrasy-cr/eurovelo-a-cesko/>
- [13] FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2001, 178 p, ISBN 80-247-0207-X.
- [14] Eurovelo 13 – zvýší atraktivitu Plzeňského kraje pro milovníky cykloturistiky. [online] *Českojede.cz*, [cit. 2014-04-015]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/clanek/eurovelo-13-zvysi-atraktivitu-plzenskeho-kraje-pro-milovniky-cykloturistiky>

- [15] Grand Canyon. [online] *Wikipedie*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Grand_Canyon
- [16] Geocaching. [online] *Wikipedie*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Geocaching>
- [17] Greenways. [online] *Českojede.cz*, [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.ceskojede.cz/rubriky/obecne-informace/greenways/>
- [18] Greenways – plzeňské sportovně rekreační trasy. [online] *Útvar koncepce a rozvoje města Plzně*, [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://ukr.plzen.eu/rozvojove-projekty-mesta-plzne/dlouhodobé-projekty/greenways-plzenske-sportovne-rekreacni-trasy/greenways-plzenske-sportovne-rekreacni-trasy.aspx>
- [19] Greenways v ČR. [online] *Greenways v ČR*, [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.greenways.cz/Greenways-v-CR.aspx>
- [20] Geocaching v ČR. [online] *Ahoj! Česká republika*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Turistika/Kam-jit,-co-navstivit/Specializovana-turistika/Geocaching-v-CR>
- [21] HESKOVÁ, Marie a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upravené vydání, Praha: Fortuna, 2011, 216 s., ISBN 978-80-7373-107-6.
- [22] Horská turistika v Norsku. [online] *Wikipedie*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Horsk%C3%A1_turistika_v_Norsku
- [23] ITEP. [online] *Facebook*, [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/pages/Veletrh-cestovniho-ruchu-Plze%C5%88sk%C3%A9ho-kraje-ITEP-2013/366363370130597?fref=ts>
- [24] ITEP 2014. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/clanek/itep-2014>
- [25] KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013, 207 s., ISBN 978-80-247-4603-6.
- [26] KOTLER, Philip. *Moderní marketing: 4. evropské vydání*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing a.s., 2007, 1041 s., ISBN 978-80-247-1545-2.
- [27] KOTLER, Philip. *Marketing management*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing a.s., 2007, 788 s., ISBN 978-80-247-1359-5.
- [28] Král Šumavy. [online] *Wikipedie.cz*, [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1l_%C5%A0umavy_\(cyklistika\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1l_%C5%A0umavy_(cyklistika))

- [29] LEDVINA, Petr. *Ekoturistika a cestování ekologických aktivisrů*. Brno, 2005. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce prof. RNDr. Hana Librova, CSc
- [30] LINDBERG, Kreg. [online] Asia-Pacific Forestry Sector Outlook Study: Ecotourism and other Services Derived From Forests in the Asia-Pacific Region: Outlook to 2010, [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.fao.org/docrep/w7714e/w7714e06.htm>
- [31] Maloplošná zvláště chráněná území. [online] *Plzeňský kraj nejlepší místo pro život*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/article/maloplosna-zvlaste-chranena-uzemi>
- [32] Mapa Plzeňského kraje. [online] Krajské vojenské velitelství Plzeň, [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: http://www.kvv-plzen.army.cz/htm/1_1.html
- [33] Marketingová komunikace ke generaci 55 + Ano nebo ne? [online] *Ogilvy,cz*, [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: http://www.ogilvy.cz/data/files/study/1865_studie_mather_generace55+.pdf
- [34] MASTNY, Lisa. *Wordwatchpaper 159: Traveling Light: New Paths for International Tourism*. Washington: Wordwatch Institute, 2001, 88 s., ISBN 1-878071-61-0.
- [35] MIKO, Ladislav a Jan ŠTURSA. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. 2.vyvydání, Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010, 71 s., ISBN 978-80-7212-543-2.
- [36] Na kole křížem krážem po České republice. [online] *CzechTourism*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/pro-media/pr-clanky/na-kole-krizem-krazem-po-ceske-republice/>
- [37] Noviny na zimní sezonu. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/clanek/novinky-na-zimni-sezonu>
- [38] O Nordic Walking. [online] *Nordic Walking Live*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://nwlive.cz/hradec-kralove/nordic-walking-nordic-running/o-nordic-walking/>
- [39] Organizaci Klubu českých turistů. [online] *Klub českých turistů*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/o-organizaci-klubu-ceskych-turistu>
- [40] Ökotourismus – gut für Umwelt und Gewissen. [online] *Die Welt*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.welt.de/reise/article2246379/Oekotourismus-gut-fuer-Umwelt-und-Gewissen.html>.

- [41] Ökotourismus in Africa. [online] *Safari Guide Africa*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.safariguideafrica.de/ecotourism-in-africa.php>
- [42] Panevropská cyklotrasa Praha – Norimberk - Paříž. [online] *Cyklistika Krnov*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.cyklistikakrnov.com/Cyklotrasy/stezka-panevropska-praha-pariz.html>
- [43] PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing a.s., 2011, 205 s., ISBN 978-80-247-3748-5.
- [44] Pěší turistika. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/slozka/pesi-turistika>
- [45] Proč s Tagua Tours vyzkoušet ekoturistiku – váš návrat k přírodě? [online] *Tagua Tours*, [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://www.taguatours.cz/ecotourism.html>
- [46] Příhraniční a příhraniční cyklotrasy. [online] *Cyklistika Krnov*, [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://www.cyklistikakrnov.com/Clanky/Clanky/Prihranicni-a-preshranicni-cyklostezky.htm>
- [47] Příroda. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-17]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/kategorie/priroda>
- [48] RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. 3. Rozšířené vydání, Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2009, 187 s., ISBN 978-807-4180-286.
- [49] Statistiky sociálních sítí. [online] *Effectix.com*, [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.doba-webova.com/cs/statistiky-pro-socialni-sit>
- [50] SWOT analýza. [online] *Management Mania*, [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>
- [51] Terms and definitions. [online] *Ecotourism in America*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.ecotourisminamerica.com/tools/definitions/>
- [52] Udržitelný cestovní ruch. [online] *Czech Tourism*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.eden-czechtourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>
- [53] Velkoplošná chráněná území. [online] *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/uzemni-ochrana/velkoplosna-chranena-uzemi/>
- [54] Vodácké toky. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/clanek/vodacke-toky>

- [55] Vodactví. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/slozka/vodactvi>
- [56] Vodní turistika. [online] *Wikipedie*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Vodn%C3%AD_turistika
- [57] Vyhlášení dotačního programu Podpora rozvoje cykloturistiky a cyklistické dopravy v Plzeňském kraji v roce 2013. [online] *Plzeňský kraj turistů ráj*, [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/clanek/vyhlaseni-dotacniho-programu>
- [58] What is Ecotourism. [online] *The International Ecotourism Society*, [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <https://www.ecotourism.org/what-is-ecotourism>
- [59] Základní informace o kraji. [online] *Plzeňská kraj nejlepší místo pro život*, [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/plzensky-kraj>
- [60] Zažijte Plzeň jina! Unikátní Plzeňský okruh byl právě dokončen! [online] *Envic*, [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.envic.cz/novinky/745-4-zazijte-plzen-jinak-unikatni-plzensky-okruh-byl-prave-dokoncen.htm>
- [61] ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. kompletně přepracované a doplněné vydání, Praha: Linde Praha a.s., 2012, 768 s., ISBN 978-80-7201-880-2.

Příloha 1: Dotazník

EKOTURISTIKA V PLZEŇSKÉM KRAJI

Dobrý den,

jmenuji se Markéta Šedivá a jsem studentkou posledního ročníku bakalářského studia Fakulty ekonomické ZČU. Tímto bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku na téma Ekoturistika v Plzeňském kraji, který bude součástí mé bakalářské práce. Děkuji Vám za Váš čas a ochotu při vyplňování.

1. Znáte pojem ekoturistika?

- a) Zním a vím, co znamená
- b) Už jsem ho zaslechl/a, ale nejsem si jist/a významem
- c) Neznám

2. Navštěvujete přírodní, chráněné nebo jiné málo navštěvované oblasti v přírodě?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Zatím ne, ale uvažuji o tom

3. Důvod, proč nenavštěvuji přírodní oblasti (možnost více odpovědí)

- a) Nedostatek času
- b) Zdravotní důvody
- c) Finanční důvody
- d) Jiné důvody

4. Jaké jsou Vaše důvody pro návštěvy přírodních oblastí? (možnost více odpovědí)

- a) Relaxace
- b) Čerstvý vzduch
- c) Sport
- d) Mám rád/ráda přírodu

e) Zdravotní důvody

f) Jiné důvody

5. Kterou z ekoturistických aktivit nejčastěji vykonáváte? (možnost více odpovědí)

a) Cykloturistika

b) Geocaching

c) Pěší turistika

d) Nordic walking

e) Běžecké lyžování

f) Vodní turistika

g) Fotografování přírody

h) Pozorování ptactva

i) Pozorování volně žijících živočichů a rostlin

j) Jiné aktivita

6. U kterých z následujících možností byste uvítali v budoucnu jejich zlepšení v rámci Plzeňského kraje? (možnost více odpovědí)

a) Značení stezek

b) Kvalita stezek c)

c) Rozšíření Zelených stezek/Greenways (přirozená trasa vedoucí krajinou, vhodná především pro pěší turisty a cyklisty, ale i pro vozíčkáře, maminky s dětmi, In-line brusle)

d) Zkvalitnění tras pro běžecké lyžování

e) Zlepšení informovanosti o přírodních místech, která lze navštívit

f) Nic, jsem spokojen/a

g) Jiné odpověď

7. Považujete Plzeňský kraj za místo, které je vhodné k ekoturistice?

a) Ano

b) Spíše ano

c) Nevím

d) Spíše ne

e) Ne

8. Uvažujete do budoucna o tom, že byste se více věnoval/a ekoturistice?

a) Ano

b) Spíše ano

c) Nevím

d) Spíše ne

e) Ne

9. Znáte turistický portál Plzeňského kraje turisturaj.cz?

a) Ano

b) Ne

10. Kolik je Vám let?

a) 18 – 25

b) 25 - 50

c) 50+

Abstrakt

ŠEDIVÁ, M. *Specifické typy cestovního ruchu*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 65 s., 2014.

Klíčová slova: cestovní ruch, ekoturistika, Plzeňský kraj

Bakalářská práce se zabývá ekoturistikou jako specifickým typem cestovního ruchu. Hlavním cílem bylo navrhnout opatření vedoucí k posílení ekoturistiky ve vybrané destinaci, v tomto případě v Plzeňském kraji. V první části práce jsou vysvětleny teoretické pojmy z oblasti cestovního ruchu. Další kapitola nás blíže seznámí s ekoturistikou. Je zde vysvětlen její význam, její rozšíření ve světě a u nás a její dopady na životní prostředí. V rámci této bakalářské práce bylo také uskutečněno dotazníkové šetření analyzující ekoturistiku v Plzeňském kraji. Následně byla tato destinace popsána a za pomoci údajů zjištěných prostřednictvím dotazníkového šetření, byla provedena SWOT analýza této destinace. Závěr práce je věnován návrhům vedoucím k posílení ekoturismu s Plzeňským kraji.

Abstrakt

ŠEDIVÁ, M. *Specific types of tourism*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 65 pages, 2014.

Key words: tourism, ecotourism, Pilsen Region

This bachelor thesis deals with the ecotourism as a specific type of tourism. The aim of this bachelor thesis was to propose measures to strengthen ecotourism in the selected destination, in this case in Pilsen Region. The first part deals with theoretical background of tourism. The second part focuses on the ecotourism, explains its importance, its expansion in the world and in the Czech Republic and its impact on the environment. Thesis contains research which analyses situation of ecotourism in Pilsen Region. Based on the research destination is described by SWOT analysis. The conclusion addresses the proposals to strengthen the ecotourism.